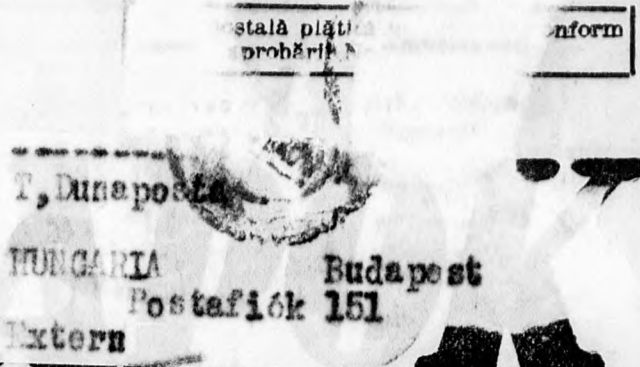


MAGYAR L



Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLO NYOMDA R-T.**
Törvénytörvényes bej. szám: Tr. B. 11/71. Jun. 1938

Főmunkatárs: **dr. Gyáriás Elemér**

Hajópusztulások sorozata az angol partokon és az Északi-tengeren

Torpedózás miatt elsülyedt egy angol torpedóromboló kisebb hadihajó is. A francia partvidéken tűz ütött ki egy olasz hajón. Churchill angol tengerészeti miniszter arra figyelmeztetett, hogy a tengeren még sok veszteség várható

Londonból jelentik: Az elmúlt szombat és vasárnap a hajópusztulások napja volt. A Caroni Riwer nevű angol tartályhajó Anglia délkeleti partjai közelében szombaton robbanás következtében elsülyedt. A legénység husz tagja, akiket a robbanás ereje a levegőbe dobott súlyosan megsebesült.

A Greenwille nevű, 1485 tonnás angol flotta-vezető torpedóromboló az Északi-tengeren aknafurás vagy torpedótalálat következtében felrobbant és elsülyedt. A legénység 118 tagját partraszállították. 8 ember meghalt, 73 hiányzik.

A 9577 tonnás Protesilows angol hajó Anglia nyugati partjai közelében aknára futott és elsülyedt. Személyzetét megmentették.

Az 1086 tonnás Sery Hill angol hajó Anglia északi partjai közelében elsülyedt.

A 10 ezer 786 tonnás Landas Castle angol gőzös, mely utasokkal Dél-Afrikába tartott, összeütközés következtében megsérült és befutott egy dániai kikötőbe.

A semleges hajók közül az 1215 tonnás Henla nevű dán gőzös vasárnap Skócia északi partjai mentén aknatakalat következtében elsülyedt. Legénységét egy norvég gőzös Hergenbe szállította.

A Snettland-szigetek mentén elsülyedt a Nautic nevű észt gőzös.

A Grazio nevű olasz gőzösn Toulon mágasságában tűz ütött ki. A hajó utasait megmentették.

Churchill arról is szólott, hogy a semlegeseknek Anglia és Franciaország vezetése alá kell sorakozniuk.

Londonból jelentik: Churchill, az angol admirális első lordja, éleshangu rádióbeszédet mondott. Ebben fölvetette a kérdést, hogy hová fejlődik a háború. Azt állította, hogy a német hadviselés eddig csak a kis államokra nehezedett nagyobb sulyal, mert az aknaha-boruban főleg semleges hajókat sülyesztettek el. Anglia kereskedelme — ugymond — hetenként fokozódik és növekszik a bizalom azokban az eszközökben, amelyekkel a tengeren a rendőri szolgálatot biztosítja. Ez kezdek Anglia életlehetőségeiről és megadja a győzelemhez vezető eszközöket.

Churchill aztán azt mondta, hogy eddig körülbelül a felét sülyesztették el azoknak a tengeralattjáróknak, amelyekkel a németek a háborút megkezdték és szerinte ezeknek a

pótlása fogyatékos. Kijelentette, hogy az első tengeralattjáró hadjáratot sikerült megtörniök, az aknaveszélyt pedig ellensúlyozniök. de egyben figyelmeztetett arra is, hogy a tengeren még nem kevés veszteség és szerencsétlenség várható. Hangoztatta ezután, hogy a semleges

Az amerikai nagykövet kihallgatáson volt Vilma holland királynőnél

A holland és belga nyugalom ismét helyreállott. A brüsszeli német nagykövet ebédje a belga külügyminiszter tiszteletére

Amszterdamból jelentik: Az Egyesült Államok hollandiai nagykövete félórás kihallgatáson volt Vilma királynőnél.

Amszterdamból jelentik: Január 24-től kezdve a katonák ismét kaphatnak szabadságot, ha csak addig a helyzet nem fordul ismét kedvezőtlenebbre.

A belgiumi Eupenből és Malmedyből, valamint a környező falvakból az eltávoztott polgári lakosság soraiból sokan ismét visszatértek. Eupenben és Malmedyben az élet ismét a megszokott képét öltötte fel. A feszültség enyhülése a keleti tartományokban ismét helyreállította a nyugalmat.

Brüsszélből jelentik: Bülow-Schwante, brüsszeli német nagykövet ebédet adott Spaak belga külügyminiszter tiszteletére. A külügyminiszter az ebéd után hosszabb megbeszélést folytatott a német nagykövettel.

Havazás a harctereken. — Magyarázat az angol partok körüli hajóveszteségekről

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Anyugati arevonatról nincs újabb jelenteni való. Havazás, tartós hideg, helyenként tüzéségi tűz. Apachnál ellenséges állások

XII. Pius pápa válaszevelet irt Roosevelt elnöknek

Reményét fejezte ki, hogy nem távoli időpontban lehetségessé válik a komoly, igazságos és méltányos béke

Vatikánvárosból jelentik: Az *Osservatore Romano*-ban XII. Pius pápa válaszol Roosevelt karácsonyi üzenetére s a többi között ezeket írja:

— Abban a. mint remélni akarjuk: nem távoli időpontban, amikor a fegyverek zaja megszűnik és lehetségessé válik majd a komoly, egészséges, az igazságnak és méltányos-

államok sorsa nem szerencsés és az észak-európai, valamint a balkáni államokat nyugtalanság tölti el. Eppen azért legjobb volna, ha az összes semleges államok összefognának Anglia és Franciaország vezetése alatt. Így sikerülne biztosítani a győzelmet Németország ellen.

Shurchill ezután meleg szavakkal emlékezett meg Finnországról, mely — ugymond — megmutatta, mit tudnak tenni a szabad emberek. Szemrehányást tett a semleges államoknak, hogy azok nem segítik ugy Finnországot, mint Anglia és Franciaország.

Churchill végül így fejezte be beszédét: — Eljön a nap, amikor a győzelmes nemzetek Európában felvázolják a tervet s a függetlenség, hagyomány és szabadság jegyében egy birtokot építenek a sok házból és mindenkinek helye lesz a nap alatt.

Londonból jelentik: Az Asama Maru nevű japán hajót egy angol cirkáló a Csendes óceánon feltartóztatta és átvizsgálta. A hajóról leszállítottak 21 német tengerészt. Ezek valószínűleg az elsülyedt Kolumbusz legénységéhez tartoztak.

lövése, — valamennyi helyi jelentőségű esemény.

A német légi erő folytatta Franciaország felett a felderítő repüléseket. Megállapították, hogy ellenséges repülőgép holland területre behatolt a német északi-tengeri partvidékre. Az Anglia körüli hajótemető kiterjedése egyre növekszik. Az angolok az elvesztett gőzöskökről azt jelentik, hogy megtorpedózták, felrobbantak, zátonyra futottak, vagy összeütköztek. Az eredmény azonban mindig egy: az angol hajóirtartalom csökken és Anglia partjai mentén a hajóroncsok száma egyre növekszik.

Párizsból jelentik: Hivatalos hadijelentés. Vasárnap az egész arevonat nyugodt volt. Egy angol partvédő repülőgép az Északi-tengeren négy ellenséges repülőgépből álló járművel került szembe. Az angol repülőgép bombákat dobott le és sértetlenül került vissza kiindulási helyére.

Egy szabadságos katonavonat balesete.

Párizsból jelentik: Szombatra vitradó éjszaka Troyestől nem messze az egyik vasúti elágazásnál egy szabadságos katonákat szállító vonat összeütközött egy tehervonattal. A szerencsétlenségnek eddig hét halottja és 40 sebesültje van.

ságnak megfelelő béke, meg fogjuk majd találni a helyes utat, mely a nagy politikai hatalmakat egyesíti az emberiség szavának tiszta megértésében és az evangélium isteni életszabályainak mély tiszteletében. Csak ilyen férfiak teremthetik meg a békét és ez a béke kiegyenlíti majd a háború áldozatait s megnyitja a bizalomteljes és gyümölcsöző együttélés útját.

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asztmában, tüdőcsúcs-, vagy légcsőhurutban, szédülésben, tüdőkatharrusban idült köhögésben, állandó rekedtségben és nátházban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával. Dr. Guttman orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar“ (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel. Irjon egy levelezőlapot (6 letes bélyeggel) alantl pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 947.** Müggelstrasse 25—25 a.

Halifax külügyminiszter arról szólott, hogy Anglia miért nem tartja magát távol keleti és délkeleti Európa ügyeitől

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Londonból jelentik: Halifax angol külügyminiszter Leezen beszédet mondott. Ennek során a többi között azt a megállapítást tette, hogy az angol nép a történelem folyamán ösztöneit követve mindig ellenszegült az olyan kísérletnek, amelyek Európa leigázását célozták.

— Egyesek szerint — folytatta Halifax — távol kellett volna tartani magunkat a keleti és délkelet-európai ügyektől. Mi mindig készségesen elismertük, hogy a németeknek Európának ehhez a részéhez rendkívüli, külön érdekek fűzik, de mihelyst nyilvánvalóvá vált, hogy a német politika e terület nemnémet lakossága ellen irányul, akkor bizonyossá lett, hogy kihívással állunk szemben, mely nem állt volna meg Lengyelországnál, hanem a Német Birodalom a maga keleti pozíciójának megerősítése után nyugat felé fordult volna és Angliát, meg Franciaországot támadta volna meg.

Halifax a továbbiakban elítélte a finnek elleni orosz támadást, majd azt mondotta, ellentében állna a közérdekkel, ha föltárná a Finnország érdekében tett angol intézkedéseket, de viszont állíthatja, hogy itt nem akadémikus formulákról és nem hivatalos részvétynyilatkozatokról lesz szó Anglia részéről.

Az angol külügyminiszter ezután azt fejtegette, hogy a buvárhajó-harc nem járt eredménnyel és az aknaháborúval szemben is olyan

intézkedéseket tettek, amelyek végetvetnek ennek a hadviselési módnak. Nem szabad — úgymond — lebecsülni az ellenfél erőit, de nem kételkedik abban, hogy olyan tényezők állnak Anglia rendelkezésére, amelyeket végül döntő sullyal fognak lathatni.

A román és jugoszláv külügyminiszterek találkozója Versecen

A Balkán-szövetség értekezlete előkészítéséről tárgyaltak

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: Grigore Gafencu román és Markovics Cincár jugoszláv külügyminiszter Versecen találkozott és beható megbeszélést folytatott egymással. A tanácskozásnak csak kölcsönös tájékoztatás volt a tartalma s teljesen alaptalanok azok a hírek, hogy bizonyos kérdésekben vélekedés történt volna. A belgrádi Balkán értekezletet megelőző eszmecsere folyt a verseci találkozón s erre vonatkozóan, mint Bucuresztbe érkezett távirat jelenti, Markovics Cincár a belgrádi Vreme című lapnak nyilatkozatot adott. Hansúlyozta, hogy a Balkán-szövetség állandó tanácsa rendszerint előzetes tájékoztatókat tart az értekezlet összeülése előtt. Ez

történt ezuttal is Versecen. Hivatkozott a jugoszláv külügyminiszter Saracioglu török külügyminiszter ez ügyben tett nyilatkozatára is, aki hasonló szellemben adott felvilágosítást a török közvélemény számára a belgrádi konferencia előkészületeiről.

Mint Ankarából jelentik, Saracioglu külügyminiszter nyilatkozatának lényege abban összpontosul, hogy a Balkán békéjét megőrzésük és e tekintetben a szövetség minden egyes tagállama egyetért. Ezuttal is szükség volt megvizsgálni a szolidaritásnak érintetlenségét és örömmel konstatálhatja, hogy ez a felfogás hatja át mindnyájukat.

Az átok Irta: Harsányi Zsolt

A tátrai csúcsok közt jártomban hallottam ezt az apróságot.

Mindenki tudja, hogy az idén, azaz tavaly karácsony és újesztendő között semmiféle üdülőhelyen nem kaphatót szobát, aki hetekkel előbb nem gondoskodott róla.

Csak hogy Salgó Jenő óvatos ember.

Salgó Jenő még novemberben írt az egyik tátrai szállónak, hogy neki a szent estétől kezdve újévig bezárólag szobára van szüksége. Választ kér, hogy lehet-e még szobát kapni. Akkor még lehetett, az igazgatóság írt Salgónak, hogy a szoba rendben van. Erre Salgó visszaírt, hogy a dolog nem ilyen egyszerű, mert neki sokféle kikötése van. Először is a szoba a második emeleten legyen, mert ő csak a másodikon szeret lakni. Továbbá, a fürdőszoba a szomszédban legyen, mert nem szeret nedvesen mázskálni a folyosón. Azonkívül csak déli fekvésű szobában érzi jól magát. És így tovább. Ezt mind megírta és postafordultáival meg is kapta a kedvező választ: a szoba rendben van, a 229. számú szoba készen várja Salgó Jenő urat a szent estén.

A Tátrába, mint mindenki tudja, úgy utazik az ember, hogy kiszáll Poprád-Felkán, onnan aztán vagy a hegyi villamoson kerül feljebb, vagy ha nem sajnálja a költséget, autót bérel magának, mert az sokkal gyorsabban jár. December huszonnegyedikén délután fél-négykor a szálló elé megérkezett az első poprádi gépkocsi. Egy hatalmas, tagbaszakadt, marcona ember szállt ki belőle. Odalépett a portáshoz és miközben topogva verte le cipő-

jéről a havat, így szólott:

— Salgó Jenő vagyok.

A portás bölintott. Odanyúlt a kulcsabláchoz és leakasztotta a 229. számú szoba kulcsát. Átnyújtotta.

— Kellemesen leszeljt utazni, nagyságos uram?

— Köszönöm, elég jól utaztam.

A bérszolgák már hurcolták a bőröndöket. Salgó Jenő felment a szobába.

Jó húsz perc múlva megérkeztek azok is, akik a villamosmal jöttek. Kivált közülük egy satnya, vékony kis fekete ember, odament a portáshoz és így szólott:

— Kérem a 229-es szoba kulcsát, Salgó Jenő vagyok.

A portás meglepelve nézett a vendégre.

— Tessék?

— Salgó Jenő vagyok és foglalt szobám van. A 229-es kulcsot kérem.

— De bocsnát, itt valami félreértés van...

— Itt nem lehet félreértés. Tessék az útlevelem. Salgó Jenő vagyok. Tessék a nyugtát: előre lefizettem a nyolc napot. Mi lehet itt félreértés?

— Nagyságos uram, Salgó Jenő úr már elfoglalta a szobáját, felment kicsomagolni.

A kis fekete ember hirtelen dühbe gurult.

— Azonnal kérem az igazgató urat.

Jött is az igazgató azonnal.

— Mi baj van, kérem?

— Az átok — felelte a kis ember képéből kikelve, — azaz, hogy ön ezt nem érti.

Tessék engem felvinni a 229-es szobába, amelyet hetekkel ezelőtt lefoglaltam.

Az igazgató rendkívül elesodálkozott. Először is nem értette, hogy mi az az átok. Másodszor a furesa vendég szokatlan modora is

meglepte. De hát a szálló-igazgatók sok mindenféle embert láttak életükben. Ment a vendéggel szó nélkül a lift felé. Bent a felvonóban megint elővette útlevelet és nyugtáját. Megmutatta.

— Kérem, ez rendben van, — mondta az igazgató, — emlékszem a rendelésre. A szoba rendelkezésére áll.

— Ugy? Majd meglátjuk. Igazgató úr nem ismeri az átkot.

Megérkeztek a második emeletre. Az igazgató egyenest a 229-es ajtájához lépett, nem kopogtatott, kinyitotta. Ott állt a szoba közepén a nagy marcona ember ingujjban. Nyakkendőjét kötötte.

— Bocsnát, — szólott az igazgató, — ez a szoba le van foglalva Salgó Jenő úr számára.

— Az én vagyok. — szólott az óriás, — tessék, itt az útlevelem. Nevem Salgó Jenő.

Ekkor a vékony kis ember az igazgató háta mögött elődugta a fejét. Nem lépett ki egészen, biztos fedezésében maradt. Onnan kiáltotta:

— Uram, maga az én életem átka! Mindenüve tíz perccel előbb érkezik és mindenbe beül, ami az enyém. Vegye tudomásul, hogy nekem elég volt.

Hiába volt minden. Az óriás nyugodtan kötötte tovább nyakkendőjét és kijelentette, hogy őt innen a rendőrség sem fogja kimozdítani. Es addig erőszakoskodott míg győzött. Övé marad a jó szoba. A vézna emberkének nagy kinnal szorítottak valami rossz személyzeti szobát. Mialatt bánatosan ment bőröndjei után, maga elé sóhajtott:

— Én már ezzel az átkokkal fogok meghalni. Minden hiába.

Gyűlést tartott Nagyváradon az Ujjászületési Arcvonal értelmességi csoportja

Megjelent Moldovan Victor, a csoport tartományi titkára is

Nagyvárad. Saját tud. A Nemzeti Ujjászületési Frontjának nagyváradai és biharmegyei értelmességi csoportja nagygyűlést tartott vasárnap délután a színházban. A gyűlésre Nagyváradra érkezett Victor Moldovan, a front Szamos tartományi értelmességi csoportjának a főtitkára is.

A gyűlés megkezdése előtt Victor Moldovan főtitkár, a front váradai vezetősége tagjainak kíséretében megkoszoruzta Ferdinand király szobrát.

A színházban tartott gyűlést a Nemzeti Gárda indulója vezette be. Majd elsőnek dr. Major Miklós ügyvéd, a nagyváradai front-főtitkár üdvözölte a gyűlésen megjelenteket.

Victor Moldovan főtitkár válaszában megelégedéssel állapította meg, hogy a szűkkörű értekezletnek szánt nagyváradai találkozóból nagyszabású gyűlés lett.

Ezután Nicolae Popovici az ortodox román egyház püspöke emelkedett ezután szólásra. Azokról a nehéz időről szólt, amelyek ma alpjában rengetik meg a világot és amelyek országunkat sem kímélhették meg. Hangoztatta, hogy minden erkölcsi és anyagi erőt lathat kell vetni a veszély elkerülésére és a rend és nyugalom megóvása érdekében.

Frențiu Valér, a görög katolikus egyház püspöke az egyházat a nép anyjának nevezte, amelyek tanításait szeretettel kell meghallgatnia. Majd a nehéz és válságos időről beszélt.

— A nép minden fia szeretett Királyunkra kell gondoljon, — mondotta. — Aki ezekben a nehéz időkben biztos kézzel és határozottan irányítja népünk sorsát. Készen kell legyünk minden pillanatban áldozatra a Hazáért.

Ekkor a katonazenekar a királyhimnuszot intonálta, amit a közönség felállva és római köszöntésre nyújtott karral hallgatott végig.

Dr. Mocan Nicolae ügyvéd, a Front biharmegyei főtitkára volt a következő szólok.

Nagyvárad történelmi jelentőségét méltatta az elmúlt idők során, emlékeztetett arra, hogy Erdélynek az anyaországgal való egyesülés gondolata ebben a városban született meg először, innen indult el 1918-ban Vajda Sándor királyi tanácsos, hogy emlékezetes beszédét elmondja Budapesten a képviselőházban és követelje Erdélynek az anyaországhoz való csatlakozását.

Dr. Petre Popovici a földműves néposztály szociális helyzetét ismertette. Hangsúlyozta, hogy mennyire nem gondoltak az elmúlt husz év alatt a paraszt életszínvonalának megjavítására.

Dumitrescu Alexandru, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a kereskedő és iparos osztály tevékenységéről beszélt, amelyet a Front keretében fejtenek ki. Bejelentette, hogy a román kereskedelem fejlődésének érdekei erős román bankokat kívánnak.

Constantin Tanase őrnagy, a Nemzeti Gárda biharmegyei parancsnoka, a gárda megszervezéséről számolt be.

Dr. Dimitrie Galdau főorvos azokról az egészségügyi intézkedésekről beszélt, amelyeket a Front keretében és segítségével valósítottak meg, a nagy néptömegek életszínvonalának emelésére.

Dr. Mauritiu Catana, a Gojdu-licum igazgatója a politikai pártok áldatlan harcáról beszélt, amelyek megmetyékezték az ifjúság lelket is.

Dr. Popa Teodor, az „Astra” elnöke, mondott ezután beszédet, majd Candreáné urasz-

szony, a Román Nők Szövetségének elnöknője jelentette be, hogy a román nők mindig a férfiak mellett állanak.

A magyar kisebbség csatlakozása.

Ezután dr. Soós István, a Magyar Népközlösség képviselője beszélt:

Hivatkozott Armand Calinescu emlékezetes rádióbeszédére, hogy az új alkotmány egyenlőséget biztosít az ország minden polgárának a Fronthoz való belépésük által. Erdély történelmi kisebbségei bizonyítékát adták őszinte lojalitásuknak. A magyar kisebbség tagjai igen szép számban sorakoztak fel a Front tagjai közé.

Ezen ünnepélyes alkalommal a magyar népkisebbség nevében kijelentem — fejezte be beszédét dr. Soós István. — hogy akkor, midőn ismételten felajánljuk baráti együttműködésünket a közös alkotómunkára és a lelkek nyugalmának megteremtésére, amelyre olyan nagy

szüksége van az országnak, abban a reményben vagyunk, hogy a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal vezetői a jövőben azt az utat fogják követni a kisebbségek tekintetében, amit megjelölt Armand Calinescu akkori belügyminiszter abban az elgondolásban, amelynek az előbb kifejezést adtam.

Ciordas képviselő azokról a tehetséges fiatalokról beszélt, akik a politikai pártok működése alatt nem tudtak érvényesülni és akik most, a Front keretében belül, tanubizonyosságot tehetnek elhivatottságukról a nemzet életében.

Ionescu egyetemi tanár az új fronttörvényt ismertette.

Sofronie Gheorghe egyetemi tanár, volt nagyváradai polgármester, történelmi visszapillantást nyújtott Biharmegyről, amely annyira sok férfit adott a román történelemnek.

Dr. Zigre Miklós a nemzeti egység szelleméről beszélt. Hangsúlyozta, hogy becsülettel, tisztességgel és fegyelemmel kell dolgoznia az ország minden polgárának.

Victor Moldoveanu főtitkár zárta be a szónokok sorát. Megállapította, hogy a nagyváradai gyűlés minden várakozását felülmulta, majd a kormány Kolozsváron megtartott minisztertanácsáról számolt be.

Végül a román elem támogatásának szükségességéről beszélt.

A népes gyűlés a királyhimnusz hangjai mellett ért véget.

Oriási hóviharak az országban

Egyes helyeken három méteres magasságot ért el a hó és teljesen megbénult a közlekedés

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A tegnapi nap folyamán az egész ország területén hóviharak voltak. Egyes helyeken a hó 3 méteres magasságot ért el és a közlekedésben nagy akadályokat okozott. A vonatok a hófúvás következtében csak késéssel érkeztek. Nagyszeben környékén a több mint 3 méteres hó következtében a közlekedés szinte teljesen megbénult. A hatalmas hőtömeg eltakarítása több napot vesz igénybe.

Komoly veszedelem fenyegeti a Bánságot, ha beáll az olvadás

Intézkedéseket foganatosítanak az árvízveszedelem megelőzésére

Temesvár. Saját tud. Az állandó havazás folytán a várost vastag hólepel borítja. Pénteken az utcai forgalom biztosítására az illető városi hivatalok különböző intézkedéseket léptettek életbe. A forgalmasabb tereken és utakon állandóan öt hókével takarítják el a havat, amelyet szüntelen öt tehergépkocsi és tizennyolc székér szállít el a város belterületéről. A város százötven munkást foglalkoztat a hó eltakarítására és további jelentkezőket is munkába állít, nyolc lej órabérral. A villamosforgalom csak vonatottan bonyolódik le, bár villamos hóke járja végig a vonalakat. A bánsági vasúti forgalom ezzel szemben ugyiszólván minden akadály nélkül bonyolódik le. A vasutizgatóságokhoz érkezett jelentések szerint a hó három-tizenöt centiméternyire borítja a síneket, a forgalomban legfeljebb kisebb vonatkeések tapasztalhatók. Hófúvást nem jelentettek. A hőmérséklet nem egyenletes. Oravicáról egy, Brádról hét, Karánsebesről tizenhárom fok hideget jelentettek.

A temesvári vízügyi hivatal, valamint az ármentesítő társulatok igazgatósága éber figyelemmel kíséri a havazással kapcsolatban kialakuló helyzetet. Jelenleg ugyan veszedelemről nem lehet szó, de attól tartanak, hogy az olvadás beálltakor a Bánságot több helyen árvíz fogja fenyegetni. Megismétlődik az 1932. évi helyzet — mondják szakkörökben — s egyébként is a tapasztalat azt mutatja, hogy átlag minden hét évben lép fel az árvízveszedelem. Az intéző körök éber figyelme már azért is indokolt, mivel a bánsági folyókat javarészt erős jégvédelem borítja s ezt újabb hótakaró fedi. Hozzávetőlegesen harminc centiméter magas a hótakaró a Bánságban, a hegyek között azonban sokkalta nagyobb. Azt sem lehet tudni természetesen, hogy várható-e további havazás. Ezek után, ha majd a hó olvadni kezd a felgyülemelő víz nem talál kellő lefo-

lyásra. A szakkörök pontosan tanulmányozzák a helyzetet, úgy hogy kellő időben minden szükséges intézkedést megtehesse. Ezek között valószínűleg sok helyen a folyók jégkérgének robbantása fog szerepelni.

A temesvári vasúti vezérigazgatóság ismét több vonatjáratot beszüntetett a rendkívüli időjárás miatt.

Temesvár. Saját tudósítónk telefonjelentése. A vasut vezérigazgatóságának intézkedésére a rendkívüli időjárás miatt ismét több vonatjáratot ideiglenesen beszüntettek. Így a Temesvár felől induló vonatok közül a Radna, Csanád, Valkány, Jánosföldre, Buziás, Resicabánya és Stamura felé közlekedő járatokat ritkították meg. Kivontak a forgalomból három aradi motorosvonatot, valamint a Radna és Arad közötti motorosjáratokból is leépítettek. Hasonlóképpen az Arad—Kürtös közötti járatokból is többet beszüntettek.

Vasárnap reggel óta egyébként a hófúvás miatt Temesvár és Valkány között megszakadt a vasúti összeköttetés. A hó teljesen belepte a vonalat. Remélhetőleg hétfőn helyreállítják itt is a forgalmat.

A Temesvártól 3 kilométernyire fekvő Medves község határában farkasfalka jelent meg. Az egyik farkas megtámadta Pósa András pásztort. A pásztor egy doronggal leütötte a farkast, mire a farkas elmenekült.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület vidéki összejövetelei Maros megyében

Sikeres téli tanfolyam Csikszentivány községben. Gazdasági bemutató Mezőpanit nevű faluban. Nagyérdekességű gazdagülés Marosvásárhelyen

(Marosvásárhely.) Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület a maga szokásos téli tanfolyamai eredményét azzal is biztosítani kívánja, hogy központi elnökségének a tagjai látogatásokat tesznek az egyes tanfolyamok vizsgáin. Az elmúlt szombaton Marosmegye három helyén tett ilyen látogatást dr. Szász Pál szenátor, az egyesület központi elnöke. Kíséretében ott volt Kádár István háromszéki kispáza al-elnök, Telegdi László ügyvezető alelnök, Demeter Béla szerkesztő és igazgató választmányi elnök, továbbá Mikó László egyesület-kerületi felügyelő, ki egyúttal a marosmegyei földműves szövetségnek is az elnöke.

Csikszentivány községben volt az első látogatás, hol szombaton délelőtt tíz órakor vette kezdetét a tanfolyami vizsga, melyen a falu haladni és tanulni vágyó legjobb gazdái vettek részt. A tanfolyamot helyi részről Schraf Walter ottani kispáza készítette elő. Előadók voltak: Szász Dezső és Szász Ferenc (Landor), továbbá Gál Elek nyugalmazott szőlészeti felügyelő és Anghi Balázs, a marosvásárhelyi Földműves Szövetség igazgatója. A tanfolyam két hétig tartott. A vizsgára érkező központi látogatókat a falu népe Nagy István lelkész vezetésével meglepetéssel ünnepelték. A vizsgán a gazdák bámulatbaejtő felkészültségről tettek tanúságot.

Mezőpanit község gazdaköre küldöttségileg képviseltette magát ezen tanfolyami vizsgán. Ez a küldöttség meghívta a központi elnökség látogató tagjait, hogy községüket is látogassák meg, mert be akarják mutatni, milyen eredményeket értek el az E. M. G. E.-be való tömörülés óta. Dr. Szász Pál és kísérete a meghívásra átment Mezőpanitba, hol a gazdák maguk által készített gyönyörű ünnepi ruhában várták az érkezőket, kiket Bartha Gábor gazdaköri elnök és Váradi Albert lelkész üdvözölt lelkes szavakkal. A falu gazdasági bemutatója során jelezték, hogy az E. M. G. E. útmutatása szerint milyen haladó szellemben alakult át a talajművelés, azután az állattenyésztés is hogyan fejlődött, miben nagy segítségükre volt, hogy az egyesület révén a falu gazdái kitűnő tenyészállatokhoz jutottak. A látogatók előtt büszkélkedve fel is vonultatták a falu legújabb állatállományát.

Dr. Szász Pál beszél a magyar gazdasági élet öntudatoságáról és az erdélyi más népekkel való együttműködéséről

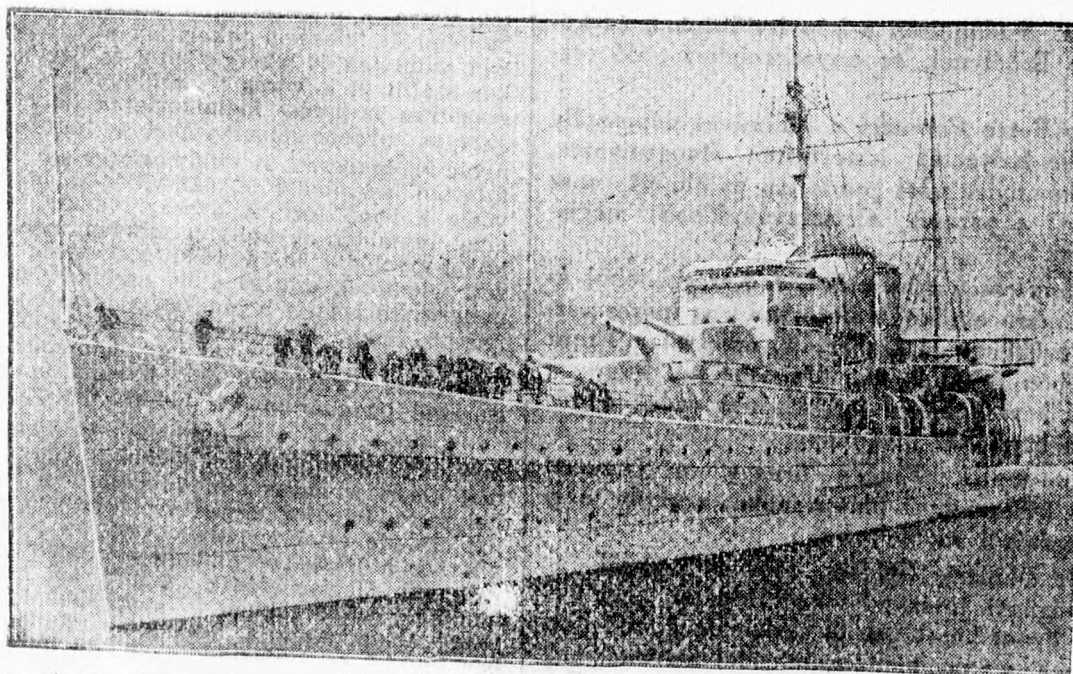
Dr. Szász Pál és társasága délután Marosvásárhelyre utazott, ahol délután négy órakor a református kollégium dísztermében kezdődött a tanfolyami vizsga. A természet zsfolásig megtöltötte a város és környéke magyar társadalmának színe-java, kispáza és nagyobb birtokosok, a városi értelmiség tagjai. A hatóságok képviselőit Frätil főszolgabíró, a vármegyei prefektus helyettese volt jelen.

A terembe érkező dr. Szász Pált nagy ünnepeléssel fogadták. Dr. Tolczalaghi Mihály, a marosmegyei magyar népközösség elnöke és Mikó László, a megyei földműves-szövetség elnöke üdvözölte. Dr. Szász Pál hosszabb beszédében válaszolt, miben először is azt hangoztatja, hogy az EMGE a magyar nép nemzeti egységre törekszik. Államnak, nemzetnek, társadalomnak egyaránt érdekében áll, hogy a magyar gazdának öntudatosága és magában bízó lelki ereje legyen. E nélkül nincs egészséges közösségi élet. Nagy elismeréssel szólt a gazdasági tanfolyamok eddigi eredményéről.

— Népünk, — mondotta, — akar tanulni, művelődni s lelki alkatánál fogva hajlik a fegyelem és a rend szavára. Nagy értékek rejtőznek a gazdaember lelkében s a tanfolyamnak az a jelentősége, hogy ezeket az értékeket önkéntes úton s meglepő gazdagságban tárják fel. És még van egy nagy jelentőségük éppen a szervezés szempontjából. Mert akadtak gazdák, hajdani nagy és középbirtokosok, akik ma már nagyon kis földön gazdálkodnak, de értékes tudással rendelkeznek s e tudásukat elhozták a kispáza felé, szellemi kincseiket megosztották velük s a kispáza hamarosan és öntudatosan rájött arra, hogy ember és ember között nincsenek nagy különbségek és a mindenható Isten egyformán jelentékeny szerepet szán mindenkinek s ha vannak is kiválasztottak, csak azért vannak, hogy az emberi haladás szolgálatában álljanak. Nálunk különösképpen, ha valamivel kisebb, vagy nagyobb a vagyonyunk, kisebb, vagy nagyobb a tehetségünk, az nem választal, sőt — kölcsönös kötelezett-

ség. Nemesebb eszmék, fajközösség, a közös múlt, a nagy hagyományok, évszázadok bánata, szenvedése, öröme közös alapot teremt lábaink alá, elszakíthatatlan kötelékkel kapcsol egymáshoz.

— A mi kulturánkat mi ápoljuk, ami a miénk, a fölött mi örökönk, mert erre az Isten rendelése kötelez. Nem vagyunk elfogultak. A román nép is ápolja és őrzi kulturáját, a szász is és valljuk, hogy ez megkülönböztetésre, ellentétre nem vezet. Ha visszatekintünk a múltba, erdélyiségünk maga volt a szeretet; ennek sohasem volt eszköze a gyűlölködés s mi mindannyian erre a hagyományos alapra épít-



Az argentinai „Pompero” nevű esztilap saját tudósítása azt jelenti, hogy az „Exeter” nevű angol cirkáló Bahia-Blancától 30 mérföldnyire (Dél-Argentína) elsüllyedt. A legénységet a francia Dunkerque nevű csatahajó szedte fel és szállította a Falkland szigetekre. Az Exeter a Graf Spee elleni harcban sérült meg és már ekkor kétségessé volt, hogy elbirja az utat Angliáig? Az Exeter csatahajó 1929-ben épült, új tinusú nehéz cirkáló volt.

tünk: nem gyáván és megalkuvással, hanem öntudattal.

A szervező munka kettős célja

Dr. Szász Pál elnök aztán így folytatta: — Szervező munkánknak ez a kettős célkitűzése: egységben élő és alkotó közösségekbe tömöríteni az erdélyi magyarság gazdaregét s e közösség művelődési színvonalát emelni s ezzel ősi kulturánk békés szolgálatát ellátni. Szükségességét a magyar gazdasági élet mind inkább emelkedő közösségi tekintélye bizonyítja. Mást nem említek, mikor én mint az EMGE elnöke, szenátorra neveztettem ki s bekerültem a legfelsőbb gazdasági tanácsba, jól érzem, hogy ez a megízeltetés nem személyemet, hanem rajtam keresztül az erdélyi magyar gazdasági társadalmat éri s ezt annál is inkább érzem, mert így a felelősség megsokszorozódott s a tisztesség összehasonlíthatatlanul nehezebb, terhesebb.

— Kettős feladatot kell betöltenem. Az egyik az a megbízás, amit a magyar néptől, a széles magyar falusi tömegektől kaptam. A másik feladat az, amivel az államhatalom felé tartozom. Ebből következik, hogy állandóan figyelemmel kísérem népünk életét, a gazdasági helyzetét, jelentkező szükségleteit, ösztönös kívánságait s hiányait. Egyszóval mindazt, ami egy nép egészséges életfejlődésének és élesütemének elodázhatatlan feltétele. Különböző helytelenül fogom fel szerepemet, ha nem így járnék el.

— Az államhatalom felé az a törekvésem, hogy minden rendelkezésünkre álló eszközzel bizonyítsam: a dolgos, békés és örökké építő nép igényt tart a maga életjogának maradéktalan tiszteltbentartására, csak megbecsülést, elismerést, figyelmet és támogatást érdemel.

— E két kérdésből adódik az a közszereplés, amire gyakran hallok bíráló megjegyzéseket. De mikor tisztából és felelősségből folyólag teljesítenem kell a magyar gazdasági élet érdekei védelmére, akkor foglalkoznom kell a létüket érintő valamennyi kérdéssel, mert az ember életét nem lehet válaszfalakkal tagolni. Az emberi élet ugyanis teljesen egészet alkot, a gazdának az élete is akkor telített, ha az élet minden megnyilvánulásában részt vesz. A gazda kalona, választó, adófizető, a gazda termelő, a gazda eladó, szóval ott található az élet minden vonalán. Nincs tehát olyan törvény, mely ne vonatkozna a gazdára is épúgy, mint másra.

A mezőgazdasági kamarák átszervezése és a Nemzeti Ujjászületési Frontról szóló új törvény kihatása a községi életre

A szónok ezután a mezőgazdasági kamarák újjászervezéséről, a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal új törvényének a községekre való kihatásáról, és a kisebbségi törvény kérdéséről szólt. A beszédnek ezt a részét holnapi számunk közöljük.

Magyar Iparosok figyelmébe!

Az Országos Magyar Iparosok Egyesülete január 28-án, vasárnap délelőtt tartja alakuló közgyűlést Kolozsváron. Bihar megye és Nagyvárad iparosai lehetőleg népes küldöttséggel akarják képviseltetni magukat a magyar iparosok ezen nagyszabású megmozdulásán.

Ezért felkérjük mindazokat az iparos testvéreinket, akik a közgyűlésen részt akarnak venni, hogy legkésőbb csütörtökön déli 1 óráig jelentésük beérkezését a Magyar Népköztársaság nagyvárad irodájában (Str. Duca 9. sz.) Akik csütörtök délig jelentkeznek, azok számára kedvezményes vasúti jegyet tudunk biztosítani. A Magyar Népköztársaság Elnöksége.

Légi forgalmi és gazdasági összeköttetések megkezdése a német és az orosz birodalom között

Moszkvából jelentik: Vasárnap nyitották meg a Moszkva—Berlin közötti légijáratot. Az első repülőgép vasárnap reggel indult el Moszkvából és Minsk, Bjalistok és Königsbergén át este érkezett meg Berlinbe, ahol ünnepélyesen fogadták.

Moszkvából jelentik: Ritter német nagykövet, német gazdasági megbízott szombaton visszaérkezett Moszkvába.

Nyolc lei egy pár tojás a nagyvárad piacra

A baromfiárak emelkedése tovább tart

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiacon napok óta tartó hófúvás és nagy hideg miatt egészen gyenge felhozatal volt. A felhozatalhoz viszonyítva az árak tartottak voltak. Egyes cikkek — így a tojás és a baromfi, valamint a gyümölcs ára emelkedett. Részletes beszámolóink a következők:

Zöldségpiac: levesbevaló zöldség kúnya 10 lei, burgonya kg. 3—4, vöröshagyma kg. 5, fokhagyma kg. 24, kószoruban 20, káposztaféllekből csak gyenge, fagyos árut hoztak föl, hordóskáposzta kg. 10, karalábé db. 1—2, retek db. 1, cékla kg. 3—4, tormacsomója 4—5 lei, szárazbab kg. 16—18, borsó kg. 20, 24, 28, lencse kg. 24—28, köles kg. 20—22, árpa (kicsiben) kg. 6, pörkölt árpa kg. 18, malélszt kg. 8, tengeri kg. 5—6 lei.

Gyümölcsiac: Falusi felhozatal egyáltalán nem volt, így az árak a multhetivel szemben emelkedik. Részletes árak: alma, faj szerint kg. 12—20, körte kg. 10—15, birsalma kg. 16, hio kg. 20, aszaltalma kg. 16, vegyes aszaltalma kg. 8—10, aszaltzilva kg. 22, nagybányai aszalt zilva kg. 26 lei.

Tojás (ugyszólván felhozatal nélküli) kisebb párja 7 lei, nagyobb 8 lei.

Tejpiac. Az időjárás miatt a tejtermékek árának csökkenése megállt. Tej literje 6, tejföl literje 20—22, tehéntúró kg. 18—20, juhtúró kg. 40. A viszontelárusítók számára február 1-ig a következő maximális árakat állapították meg: teavaj kg. 120, főzõvaj kg. 85, tehéntúró kg. 18, tejföl literje 30, sajt kg. 50, juhtúró kg. 50. Virágmez kg. 45, akácmez kg. 48 lei, főzőolaj lit. 48 lei.

Baromtipiac. A baromfiárak emelkedése tovább tart. Részletes árak: csirke (egész kicsi) párja 60—70, jobb csirke 120—130, tyúk párja 170—180, rucából nem volt felhozatal. Tökéletesen hizott nagy liba 400, kisebb 500—550, egész kicsi 250—280 lei.

Hivatalos jelentés a Kolozsváron lezajlott miniszteri értekezletről

Kolozsvárról jelentik: A királyi helytartóság részéről a szombat esti értekezletről este 8 órakor az alábbi hivatalos közlemény jelent meg:

Tatarescu miniszterelnök az értekezletet bevezető szavai után sorban meghallgatta Szamos, Maros és Temes tartományok királyi helytartóinak helyzetjelentését. Ugyanilyen helyzetjelentéseket adtak az erdélyi megyék és városok kiküldöttei is. Az értekezlet első vonalában a hadbavonultak szegénysorsu családtagjainak megsegítése áll. E tekintetben Tatarescu miniszterelnök meghallgatta a királyi helytartók, megyefőnökök, polgármesterek, a NUF titkárok és képviselők előterjesztéseit.

Tataru Coriolan királyi helytartó beszéde

A királyi helytartóságon lezajlott értekezleten mindenekelőtt Tataru Coriolan dr., Szamos tartomány királyi helytartója szólalt fel, aki a következőket mondotta:

— Miniszterelnök ur, Miniszter urak, Tábornok urak, Uraim!

— Engedjék meg, hogy Erdély nevében kifejezzem tiszteletteljes hódolatunkat és örömminket afelett, hogy szeretettel üdvözölhetjük

az ország kormányának jelenlétét a mindig és mindörökké román Erdély szívében. Önnek, Miniszterelnök ur, a kormány tagjainak kíséretében való ideérkezése a mi számunkra nagy kormányzati tért jelent és fényes tanúságtételt annak az atyai gondnak, amellyel Ófelsége kormányja Erdély és Bánát iránt viseltetik.

— Meg vagyok győződve arról, hogy ez a tény, amelynek a multban kitünő eredményei voltak, ma, amikor a helyzet megváltozott, még üdvösebb lesz és a helyszínen egész sereg égető kérdést fog megoldani. Ugyanakkor újabb tanúságtételt tesz amellyel, hogy Ófelsége kormányja tettekkel akarja bebizonyítani azt a kívánságát és elhatározását, hogy az egész országban nyugalmas, munkás és megelégedett légkört teremtsen.

— Amidőn mindnyájunk hódolatát és köszönetét fejezem ki, a közérdekű kérdések helyszínen való megvizsgálására irányuló program folytatásáért, engedje meg, Miniszterelnök ur, hogy felszólalásomban az az öszintesség vezéreljen, ami nem kísérel meg semmit sem elejteni s ami az egyes kérdéseket teljes valóságukban tár fel, attól a vágytól vezérelve, hogy az Önök által hozott megoldások az ország javát s a kormányba vetett bizalom megerősödését szolgálják.

„Erdély és a román Bánát gazdasági színvonalának emelése egyike kormányunk legfőbb gondjának“

— mondotta Tatarescu miniszterelnök

Tataru dr. királyi helytartó szavai után Tatarescu miniszterelnök a következő beszédet mondotta:

— Uraim!

— Köszönetet mondva a királyi helytartó urnak a lelkes üdvözlő szavakért és sietve kijelentem, nem azért vagyok itt munkatársaim kíséretében, hogy beszéljek, hanem, hogy dolgozzak. A mai idők következtében kormányzati és közigazgatási téren új módszerekhez kell folyamodnunk. A végzetesen nehézkes, késedelmes, bürokratikus tevékenység helyett az egyenes módszerhez kell folyamodnunk, amely mind tájékozódási, mind megoldási téren gyorsasággal jár. (Tapsok.) Ime, hogy miért: A kormány elhatározta, hogy időszakosan összehívja a tartományok fővárosaiba ezeket a nagy értekezleteket, amelyeken részt vesznek a városi, megyei és tartományi hatóságok vezetői, a parlament képviselői, a céheknek, továbbá a Nemzeti Ujjászületés Frontjának képviselői. Ezeket a nagy értekezleteken időről-időre meg fogják vizsgálni mindazokat a helyi és környéki kérdéseket, amelyeknek

megoldása meghaladja a helyi hatóságok erejét és a kormány közbelépését kéri.

— Ma Szamos, Maros és Temes-tartományok közérdekű kérdéseit vizsgáljuk meg, a jelzett tartományok lakosságának társadalmi, gazdasági és közművelődési élete iránt érdeklődve, amely a történelmi jóvátétel keretei között szakadatlan támogatást igényel minden kormány részéről. (Élénk tapsok.) Különös gonddal fogjuk megvizsgálni a gazdasági kérdéseket, mert a román Erdély és a román Bánát gazdasági színvonalának emelése és megsegítése egyike kormányunk állandó foglalatosságának. (Tapsok, helyeslő felkiáltások.) Ezt az első nagygyűlést megnyitva, gondolatomban Felséges Uralkodónk felé irányul, aki megnyitotta a megújodásnak mindama utjait, amelyeket be fogunk járni kormányzatunk során, annak a kormányzatnak során, amelynek nincsen csak egyetlen célja: az ország megvédése és a nemzeti megerősödés.

— Éljen Ófelsége, II. Károly király!

A hallgatóság helyeiről felemelkedve, hosszasán éltette az Uralkodót.

— Uraim, ennek az üdvözlésnek, a visszhangjában fogjuk megkezdeni vizsgálatunkat és fogjuk előkészíteni határozatainkat. Munkára!

Az értekezlet kevés megszakítással az esti órákig tartott s azon valamennyi időszaki kérdést megvizsgálták.

Szolgáltatás gyógyszerterárok Nagyváradon:

Kedden a következő nagyváradai gyógyszerterárok tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1, (Dr. Medvigy), Telefon 30-20.

Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala).

Cleopatra, Str. Avram Iancu 2, telefon 15-15.

Szent Ferenc, Str. Guza Voda No. 24, Telefon 17-47. (Csanda).

Szent László, Piata Bisericei No. 1, Velence, P. Implomtár, (Hegedűs).

1940-évi

LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

Megnyilik: március 3-án

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT
Leipzig, / Deutschland



60% -os utazási
kedvezmény a német vas-
utakon.

vagy
Eugen v. Angerbauer, tiszteletbeli képviselő, Temesvár, I. Str. Gen. Praporgescu 2
és Schuster Ludwig ezredes, német konzul Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga 1.

Megelevenedtek az „Éjjeli menedékhely” borzalmai egy fővárosi kazia során

Bucuresti. Saját tud. Rodrig Modreanu, Bucuresti rendőrprefektusa, erélyes hadjáratot indított a fővárosi prostitúció, koldulás és csavargás ellen. Az első társadalmi fekély kioperálása céljából fogantatosított intézkedéseit s az eljárása során szerzett hajmeresztő tapasztalatokat mi nem részletezhetjük. A koldusok megszabályozásáról a múlt héten számoltunk be. És most a csavargás ügyének elintézése ke-

rült sorra s erről terjedelmes beszámolókat közölnek a rendőri jelentések.

Csülörtök este a fővárosi rendőrség Modreanu tábornok rendelkezéseire razziaát végzett a tél rettentő hidege miatt szokatlanul megsokszorozott csavargó-társadalom meghuzódó helyein s olyan felfedezéseket tett, amelyek messze felülmulják Gorkij Maxim „Éjjeli menedékhely”-ének borzalmait.

Pokoli képek egy gyéc petróleumlámpa megvilágításában

Bombáknak hívják a bucuresti csavargók ezeket a meghuzódó helyeket. Hogy miért? Talán mert legtöbbször pincehelyiségek szolgálnak erre a célra s így a bombabiztos fedezékekkel mutatnak fel valami távoli hasonlatosságot. De a csavargóvilág tanulmányozóinak etimológiai kutatásai szerint a *katakomba* szó önkényes átnevezésében találja eredetét e kifejezés.

Ezeket a bombákat járta végig a rendőri razzia csülörtök éjjel 12 órától péntek hajnali öt óráig.

Első útjuk az *Obor* és *Colentina* városnegyedbe vezetett, amely tudvalegileg *hemzseg a szinte már állati sorban tengődő munkanélküliektől, csavargóktól, koldusoktól.* Az *Avrig-utca* egy szennyes, keskeny udvarában jelentek meg, ahol a bucuresti külvárosi nyomortanyák építési módja szerint egymáshoz ragasztva huzódnak a dűledező viskók az utca frontjáról az ud-

var mélye felé. A rendőrközegek szűk lépcsőn ereszkedtek le egy pincehelyiségbe, felrántották annak kis, vas ajtaját s a következő perében hátrátáborodtak valamennyien. Orrukhoz kellett tapasztalniuk zsebükendőjüket, oly elviselhetetlen szag csapta meg őket s a *gyér petróleumlámpa* pokoli kép tárult eléjük.

A szűk, alacsony pincében emeletes priesceken és a földön szanaszét emberi alakok heverték nehéz, bódult álomban. Ötvenen-hatvanan lehettek. Felnőttek, gyermekek, öregek, lányok. Ahogy összehatarta őket a szibériai fagy elől való menekülés. Nagyobb részük félmezelenül feküdt, amivel kettős célt szolgáltak. Valamennyire ártalmatlanná tették a testükön élősködő rovarokat és vánkost készíthettek fejük alá esomóba gyűrt rongyaikból. *Kályha nem volt a helyiségben, de a testek párolgásától sűrű gőz töltötte meg a pincét s a falakon nedvesség csurgott alá.*

Jál jávedelmez az éjjeli menedékhely a tulajdonosnak

Lassan magukhoz tértek álmukból és felülve helyükön öltözködni kezdtek. Akadt, akinek nem volt ruhája: zsákdarabokba göngyöltette testét. Egy fiatal fiú pokrócot csavart maga köré. Egy jobban öltözött férfi, aki külön szalmazsákról szökött talpra, a rendőrközegek érkezésekor, önértékesen jelentkezett: *Ő a tulajdonos.*

— Honnan szeded össze ezt a sok embert? — kérdezték tőle.

— *Maguktól jönnek minden este.*

— S mit fizelnek?

— *Őt lelt egy éjszakáért.*

Ennyit a legszegényebb ember is meg tud takarítani estére, hogy éjjeli szállását biztosítsa. S hogy milyen a szállás: nem számít. A tulajdonosnak pedig nagyobb jávedelmet hájt ez a nyomortanya, mint hogyha többszobás, fényes

belyárosi lakást adna ki bérbe. *Nem is rossz üzlet az éjjeli menedékhely. Csodálatos, hogy miért nem foglalkoznak ezzel maguk a hatóságok, nagyüzemszerűen emberibb feltételek mellett... Mert tudunkkal, a főváros ingatlanos éjjeli menedékhelyén összesen alig nyolcvan embert lehet elhelyezni éjszakánként.*

Valószínű, hogy a rendőrprefektus erélyes akciója ennek a kérdésnek intézményes rendezését tűzte ki célul. De a jelentések egyelőre csak a razzia eredményeiről számolnak be. A Str. Avrig-utcai menedékhely lakóit kitessekeltek a szörnnyű tanyáról, rendőrségi gépkocsikra ültették és elrobogtak velük az éjszakában. A tulajdonos azonban, akinek iratai is rendben voltak, úgy látszik, nem bízik a csavargó-ügy megoldásában. Mert vidáman utánakiáltott a szorongásig megrakott gépkocsinak:

— *A viszontlátásra, emberek!*

Akiknek a mellükre tetavált katonamélték az egyedüli okmányuk

A rendőrközegek ugyanebben az udvarban még kisebb menedékhelyet találtak, amelyeket némi becézéssel a kicsinyítő „*bombija*” névvel illetnek lakóik. Az egyikben különösen megdöbbentők voltak a viszonyok. *Férfiak, nők, gyermekek keresztül-kasul heverték a priesceken. Rendes körülmények között öt-hat ember számára is alig volna itt hely s most több mint harminc ember zsúfolódott a nyomorúságos zugolyban.* Riadtan öltözködtek a rendőrség megjelenésekor s többen a mellükre tetavált katonaméltéket mutatták fel, mint egyetlen okmányukat.

Ilyen bombákat és bombijákat talált a rendőrség végig az egész Colentina negyed számos udvarán. Az emberi elesettség, az állati színvonalra süllyedés szörnnyű jelenetei sorakoztak egymás után a razzia állomásain. Min-

denütt gondozatlanság, nyomor, elvetemültség a legvégső fokon. Legmegindítóbbak voltak a fiatalok, akik közül *olyanokat is fedezett fel a rendőrség, akik a nevüket se tudták s a falut se tudták megnevezni, amelyből valamikor, egész kis korukban a fővárosba vetődtek.* Apátlan-anyaftlan ágrólszakadtak. A fényképek, amelyek ezeknek a gyermekeknek a csoportjairól készültek, valóban megdöbbentőek. Kedves arcú fiúcskák között gonosz tekintetű bünnöz-jelöltek és nyitott szájjal, bambán meredő szemek... *Egyik-másikon még segíthetne talán a társadalom felkaroló, nevelő munkája. De a többségnek osra vehető: későn érkezik már a segítség.*

A rendőrség több mint kétszáz sorsűldözöttet szedett össze ezen az éjszakán. Mi fog történni velük? Erről nem szól a krónika.

Technikai újdonságok a Lipcsei Tavaszi Vásáron

Lipcséből jelentik: A Lipcsei Tavaszi Áru-mintavásár keretében az idén számos technikai cikket is bemutatnak, úgyhogy a március 3 és 8 közt tartandó vásár nemzetközi látogatói teljes képet nyerhetnek majd a német közgazdaság kapacitásairól és exportképességéről. A vásáron külföldi kiállítóként Olaszország, Hollandia, Svájc, Bulgária, Görögország és a cseh-morva protektorátus vesz részt, azonkívül pedig előreláthatóan Belgium is.

Az iskolai segélyek folyósítását kérte a Magyar Népközösség a vármegyei prefektustól

Nagyvárad, Saját tud. Ismeretes, hogy a községi költségvetésekből 14 százalékos az iskolák fenntartására kell fordítani. Az elemi oktatásról szóló törvénynek ezt az intézkedését az 1938 augusztus 4-én kiadott és általában kisebbségi statutumnak ismert minisztertanácsi napló olyképpen erősítette meg, hogy a 14 százalékos iskolai segélyben a kisebbségi felekezeti iskolákat is részesíteni kell.

Ezért a Magyar Népközösség biharmegyei tagozata nevében dr. Soós István képviselő és Arva y Árpád főtitkár beadványt intézett a vármegyei prefektushoz és ebben a fenti rendelkezésre való hivatkozással kérte a minisztertanácsi napló alkalmazását. A beadványban a Magyar Népközösség vezetői arra kérték a prefektust, adjon ki sürgős utasítást a hatáskörébe tartozó községi vezetőségeknek, hogy a 14 százalékos segélyt a kisebbségi felekezeti iskolák számára is folyósítsák.

Lehet-e harci eszköz a baktérium?

A modern civilizáció elmondhatja magáról, hogy nincs még olyan terület, amelyen az összes előző korokat messzebbmenően tulszárnyalta volna, mint az emberlét. A repülő, harci gépek, bombák borzalmas pusztításait mutatta a most lezajlott spanyol polgárháború. Ramos Rodriguez spanyol főorvos beszámoló egy orvosi lapban a baktériumharc lehetőségei és kilitásairól. Emberpusztító baktériumokban nem volna hiány és hatékonyságukat fokozza még a szervezet csökkenő ellenálló képessége, mind a katonáknál, mind a polgári lakosságnál az összezsúfoltság, a hiányos táplálkozás és tisztálkodás folytán. Pőnehétség azonban az átvitel. Legközelebb fekvő volna a fertőző baktériumok repülőgépről való leszállása. Hogy azonban a baktériumfelhő a földre kellő sűrűségben érjen, ahhoz a gépnek annyira alacsonyan kellene repülnie, hogy egész biztosan lelővik. Három-ötezer méter magasságból leszállva pedig, még csekély légmozgás mellett is, a baktérium-raj annyira megritkul, hogy hatása nagyon is kétséges. Víznek fertőzése nagyobb terjedelemben igen nehéz, eltekintve attól, hogy az ujabban általánosan keresztültüvtt tífusz, paratífusz, kolera elleni oltások kitűnő védelmet adnak. Élelmiszerek révén sem vihető át baktériumok jelentékenyebb mértékben. Könnyű volna pl. patkányok által pestisjárványt előidézní, de ez viszont kétélű gyeyver, mert a patkány époly könnyen hatolhatna a saját, mint az ellenséges lövészárkba. Véleménye szerint a baktérium támadás egyelőre csak elmélet és megvalósítása nem bízta sikerral. Remélhetőleg a tudományos kutatás főtörekvése, miként a múltban, a jövőben is az marad, hogy az emberiség és a baktériumok között folyó ósrégi harcban az embert védelmezze, nem pedig az alattomos élősdiék támadását segítse elő.

Világsiker

L. BURGER:

Bölcsőre hulló fények és árnyak

Egy bábaasszony naplója

Háromnyomatú művészi fedőlap. 340 oldal. Ara 90 lei.

Németül eddig 108 kiadás jelent meg.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900. félévre 4 negyedévre 225. egy hónapra 75 lejt.
 Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Az egyesülés ünnepe

Bucurestből jelenti a rádió hírszolgálat. Január 24-én ünnepélyes külsőségek között tartják meg az összes románok egyesülésének évfordulóját. Délelőtt 11 órakor az összes felekezetek templomaiban istentiszteletet mutatnak be. Bucurestiben a patriarchatus templomában tartanak Te Deumot, amelyen Tatarescu miniszterelnök, Nicodim patriarcha, a királyi tanácsosok, a törvényhozó testületek elnökei, a Nemzeti Újjászülési Arcvonal vezetői, valamint a polgári és katonai hatóságok képviselői vesznek részt. Ezen a napon közhivatalok nem dolgoznak, iskolákban nem tartanak előadást, a házakat fellobogózzák. A nemzenevelésügyi miniszterium a január 24-iki egyesülési ünnepkel kapcsolatban körrendeletet intézett az összes iskolákhoz és tantestületekhez. Az iskolákban ünnepeket tartanak és méltatják a nap jelentőségét. Az iskolai ünnepeket az Országőr szövetség szervezi.

Zkrichi zárlat. Párizs 10.01 fél, London 17.67 fél, Newyork 446, Brüsszel 75.10, Milánó 22.50, Amsterdam 237, Berlin 178.50, Szófia 530, Bolgrad 10, Bucuresti 330.

Halálozás. Torda. Saját tud. Tordán rövid eszenvedés után 78 éves korában elhunyt Gombás Dániel nyug. csendőr-tiszthelyettes. Hatalmát kiterjedt családot borított gyászba. A megboldogultban Gombás Tibor Ganz-gyári főmérnök édesapját gyászolja. Torda derék, népszerű polgárát hatalmas arányú részvét-megnyilvánulás mellett helyezték nyugalomra az ótordai temetőben.

A MAGYAR KIRÁLYI EGYETEMI NYOMDA KIADJA TIZENKÉT JUGOSLÁVIAI ÍRÓ MUNKÁJÁT. Belgrádból jelenti: A *Politika* című jugoszláv lap meglehetősen számol be arról, hogy a budapesti Magyar Királyi Egyetemi Nyomda elhatározta, hogy magyarra fordítja és kiadja tizenkét jugoszláv író munkáját. A tizenkét író közül hat szerb, négy horvát és kettő szlovén. A *Politika* hozzáfűzi, hogy a budapesti Egyetemi Nyomda elhatározása jelentős lépés a magyar kulturális kapcsolatok fejlődése terén.

DIANA

bedörzsöléstől lábadozók új erőre kapnak.

HALÁLOS MUNKASBALESETEK CSIK-MEGYÉBEN. Csikszereida. Saját tud. Sinka Péter gyimesközéplaki csángógazda feleségével elment az erdőbe és ott fűrésszel igyekezett ledönteni egy hatalmas fenyőt. Munkaközben egyszerre Sinka eszméletlenül terült el a havon. Felesége gyorsan kézi szánkóra cipelte és megindult, hogy orvoshoz vigye. Sinka azonban még útközben meghalt. Az ügyesség elrendelte a holttest felboncolását. — Nagy István csikvasárcsi lakos az ottani kórházban dolgozott. A nagy hideg miatt hatalmas sziklalommbok repedeztek meg, melyeknek egyike maga alá temette Nagyot. Megállapították, hogy a halálos balesetért senkit sem terhel felelősség.

A nagyváradai Iparosok Hitelközvetkezete Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy Orbán Mária és özv. Szilágyi Géza (539, 540-ik) tagunk, a „B” csoportból pedig Bandics Irén (260-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékesség vált 10, illetve 11 lejt minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőknek. Az elnökeg.

Adományok. Szent Antal nevében (Helyben) 70 lejt juttattak el hozzánk Laurenti Konrád részére. — Gáspár István (Olthévíz) 100 lejt küldött Laurenti Konrád részére. Rendeltetési helyre juttatjuk.

VESZTEGETÉS MIATT ELITÉLTEK EGY GYERGYÓTÖLGYESI FAKERESKEDŐT. Csikszereida. Saját tud. Hertz Ábrahám gyergyótölgyesi fakereskedő még a Cuza-Goga-kormány idejében azt a kijelentést tette, hogy üzemébe nem vesz fel addig munkásokat, míg ez a kormány lesz uralmon. Eljárás indult ellene, melynek során Hertz ezer lejt adott át Marinescu Trifon csendőrőrmesternek, hogy a felvett jegyzőkönyvet semmisítse meg. Az őrmester az ezer lejt átvette, bírói letétbe helyezte és most már megvesztegetés miatt is feljelentést tett a fakereskedő ellen. Hertz a tárgyaláson azzal védekezett, hogy a pénz a csendőrlegénység élelmészének feljavítására adta, nem akart vesztegetni. A bíróság védekezését nem fogadta el és ötezer lejt pénzbírsággal sújtotta.

Huszonötmillió kilogramm árut adtak el a múlt évben a szatmári árutörszén. Saját tud. A szatmári árutörszén igazgatósága most hozta nyilvánosságra az elmúlt év munkájának eredményét. A jelentésből kitérünk, hogy az elmúlt év folyamán mintegy huszonötmillió kilogramm terményt adtak el a szatmári árutörszén, 210 millió lejt értékben. Ez az eredmény lényegesen kisebb az azelőttivel szemben. Ennek egyik oka Kárpátaljának Magyarországhoz való csatolása volt, mert a külpolitikai változás következtében Szatmár és Németország között megszűnt a vasúti összeköttetés. A Németországba szánt árut más városban kötötték le. Káros hatással volt az árutörszén forgalmára Lengyelország elfoglalása is. Lészten, fában és gyümölcsben csaknem teljesen megszűnt az árucserforgalom. Mindent természetesen a megye egész gazdasági élete megérezte.

Kávéházakban vendéglőkben költe mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at

A CSIKSZEREDAI BÍRÓSÁG ÍTÉLETEI TARTÁSDÍJ NEM FIZETÉSE MIATT. Csikszereida. Saját tud. Az itteni bíróság nap-nap után marasztaló ítéleteket hoz tartásdíj nemfizetése miatt, az új büntetőtörvénykönyv alapján folyamatba tett büntügyi perekben, melyeket rendszerint a tábla is jóváhagy. Legutóbb két ilyen ügyben érkezett vissza a táblától ügyiratsomó, melyek egyikében Gábor Katalin helybeli lakos által Márton Jenő kereskedőseggel ellen folyamatba tett ügyben hagyta jóvá a tábla Márton egyhávi elzárás büntetését. A másik ügyben, a Szöcs János ugyancsak helybeli lakos egyhávi büntetését, tekintettel arra, hogy felek időközben kibékültek, három hónapi próbaidőre felfüggesztette.

Temetés. Dobai Floarea Nojorid községben 87 éves korában meghalt. Temetése január 23-án délután 2 órakor lesz az ottani temetőben. (Caritas.)

Hegedűs Nándor gyásza

Nagyvárad. Saját tud. Sulyos csapás érte Hegedűs Nándort, a „Szabadság” című napilap főszerkesztőjét, felesége életének 51-ik évében, vasárnap este fél hét órakor, hosszas eszenvedés után meghalt. Hegedűs Nándornét városzerte ismerték és sokra becsülték. Életét rendkívül szorgalom, energikus munkakészség jellemezte és kitűnő üzleti érzékeléssel virágoztatta fel sokirányú szétágazó vállalatát. Mint szegénysorsú kiadóhivatali tisztviselőnek kezdte pályafutását. Később, férjével való házassága után, megalapította a Hegedűs Hírlapirodát, amelynek egyedüli irányítója volt. Rengeteg üzleti ötlettel kivételesen hozzáértéssel és szorgalommal vezette vállalatát. Megszervezte az összes fővárosi és külföldi lapok nagyváradai és biharmegyei terjesztését és vállalkozását szíves energiával egyre részletesebb alapokra helyezte. A világháború utolsó évében vette át az „Estilap” adminisztrálását s olyan rikkongárdát sikerült szerveznie, amivel a lapot egyre szélesebb rétegekben népszerűsítette. Az Estilapon kívül később az 6 tulajdonába ment át a Szabadság és a Napló című napilap is. Három lapot adminisztrált, vezette a Hírlapirodát s közben kölcsönkönyvtárat létesített. Vállalatánál minden mozzanatot számontartott s minden üzleti szál az 6 kezében futott össze. Sokrétű és tetteletreméltó energiával végzett munkájában betegege sem lankasztotta. Hosszú eszenvedők óta végzetes betegség emésztette szervezetét, sulyos szenvedései voltak, de munkabírása nem csökkent eszenvedéseit megindító lelki erővel vielte. Halála nemcsak férjét és fiát dr. Hegedűs Boldizsár vegyészernököt borította gyászba, de szűkebb rokonágán kívül, alkalmazottjai is őszintén meggyászolják, mert jó munkaadó volt, aki szívén viselte alkalmazottjai sorsát. Hegedűs Nándornét kedden délelőtt fél 11 órakor temetik a Dorobontilor-uti ort. zsidó temetőből.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati szél, több helyen újabb havazás, a nagy hideg kissé mérséklődik.

A TEL PUSZTÍTÁSAI SZATMÁR-MEGYÉBEN. Saját tud. Vasárnap délután újabb erős hóvihar vonult el Szatmármegye felett. A közlekedés csaknem teljesen megbénult. A vonatok nagy késéssel futnak be a szatmári pályaudvarra. Szombaton a szatmári nagy hidegre való tekintettel elrendelte a kisdudóvók és a kültelki 5, 6, 7, 12 és 14-es számú elemi iskolák tíz napra való bezárását. Az iskolaigazgatók és a kisdudóvók vezetői ugyanis jelentették, hogy több gyermeknek az utcan óvodába, illetve iskolába menet, lefagyott az ujjja. A vármegyei főorvosi hivatalban munkatársunk előtt kijelentették, hogy ha a hideg tovább tart, az összes iskolákat bezárják. Ez az intézkedés, mivel újabb hóviharak pusztítottak a megyében, valószínűleg már e hét elején bekövetkezik. A hidegnek különben Szatmármegyében halálos áldozata is van. Felsőbányán a vasúti állomás közelében szivroham következtében összeesett és megfagyott Wachter Mária 64 éves kéregető. Az ügyészség a holttest eltemetésére kiadta a temetési engedélyt.

Eljárás indult a hamis szállítási igazolvánnyal működő fuvarosok ellen. Csikszereida. Saját tud. Bucur Teodor és Gheorghe, két gyergyóbékási testvért fuvarozásra alkalmazta a Pádurea Carpatilor nevű cég. Szabályzerű fuvarozási igazolványokat is bocsátott a testvérek részére. Később feltűnt a cégnek, hogy a két testvér napok óta nem szállít fát a telepükre. Utánajártak és kiderült, hogy a két testvér a kapott szállítási igazolványokat meghamisította és a cég fáját más fakereskedőknek adta el. Csalás, magánokirathamisítás miatt indult eljárás ellenük.

BREISACH BÉLA SZEGEDI PRÉPOST HALÁLA. Temesvár. Saját tud. Szegedről érkezett jelentés szerint Breisach Béla pápai prelátus, szegedi prépost, a csanádi egyházmegye szentszéki ülnöke és püspöki helynöke 76 éves korában Szegeden elhunyt. Breisach Béla pappá szentelése előtt a csanádmezei Jakabffy családnál volt nevelő. Főszentelése után előbb Püspöklélen, majd Kisteleken és Szegedrókuson volt plébános. Az elhunyt főpapot hétfőn temették el általános részvét mellett.

Hamis szerencsejátékosok itélt el a csikszere-dai törvényszék. Saját tud. Schullinger Salamon nagyváradai illetőségű házaló kereskedő, mint annyi más kétes egzisztencia, könnyebb megélhetési forrást keresett. Végig járta a székelyföldi városokat és ott hamis szerencsejátékokkal igen sok hiszékeny embert károsított meg. Végre a csendőrség előállította és családja miatt ellene eljárás indult. A törvényszék hathavi elzárással és tízezer lejt pénzbüntetéssel sújtotta.

A nagyváradai kereskedők légvédelmi tanfolyama. A Kereskedői tanács közli: a kereskedők és hozzátartozók részére rendezett légvédelmi tanfolyamra beiratkozottakkal közöljük, hogy a legközelebbi előadást január 25-én, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel tartják meg a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. A hivatalos zöldszíni igazolókönyvecskéket kedden, szerdán és csütörtökön a hivatalos órák alatt délelőtt fél kettőtől egyig és délután fél négytől fél nyolc óráig kell átvenni. A mostani előadáson kívül még mindössze három előadás lesz. A még hátralévő órákat február 6, február 15 és az utolsó órákat március 6-án tartják meg. Azokat, akik ezekről az órákról hiányozni fognak, az illetékes hatóság törölni fogja a nyilvántartási könyvből és ellenük kihágási jegyzőkönyvet vesz fel.

Hírek Tordáról. A város vezetősége nagymennyiségű fenyő, tölgy, hárs és juhar csemétét szerzett be a Bányafürdő érdekében kiegészítésére és az utcák befásítására. — A tordamegyei Orvos Kamara nagy érdeklődés mellett tartotta meg évi közgyűlését. — Az aranyosgyéresi vasútállomáson Virginia József 32 éves füllábu iparos egyetlen ép lábát is levágta az induló vonat. — Az állami gazdasági iskola egyik osztálya a kályhacső eldugulása miatt szén-gázmérgezését eszenvedett. Azonnal kihívtak két orvost, akik eljött vették a tömegszerenostlenségnek. — A városi tanács 1940. januárjától új bérkocsi és szállodatarifát állapított meg. A megállapított árak az általános áremelkedés arányos figyelembevételével történt.

Ismeretlen tettesek meggyilkoltak és kiraboltak Zombolyán egy 83 éves asszonyt

Temesvár. Saját tud. Megdöbbentő rablógyilkosság történt a jugoszláv határ mellett fekvő Zombolyán. Eddig még ismeretlen tettesek által meggyilkolták Hilger Magdolna nyolcvanhárom éves szegény asszonyt egy darab tüzfával leütötték, majd kifosztották.

A gyilkosságot a szomszédok fedezték fel. Észrevették ugyanis, hogy Hilger Magdolna lakásának udvari ablaka be van törve. Rosszat sejtve, behatoltak a lakásba és az idős asszonyt ágyában bezárt koponyával találták. A vizsgálat adatai szerint a tettesek az ablakon át hatoltak be az egyedülálló asszonyhoz és mintán végeztek vele, összeszedték a lakásban található értékesebb holmikat és eltávoztak. A szoba padlóján aprópenzt találtak szétszórva — ebből arra következtetnek, hogy a gyilkosok pénzt is találtak Hilgerné holmijai között. Az idős nő szegényes viszonyok között élt, a község is támogatta és ócska holmik eladásából, vásárlásából tartotta fenn magát.

Ujabb jelentés szerint a csendőrség a gyilkosság ügyében őrizetbe vett egy favágót, aki előző nap fát vágott Hilgernél. Az őrizetbe vett férfi ruháján vérfoltokat találtak.

Közművelődési közben holtan fordult le a székről. Csikszereida. Saját tud. Kristóf András györgyemetei gazdálkodó Portik Ferenc kocsmájában esett rendelt és iddögálni kezdett, majd hirtelen lefordult a székről és meghalt. A csendőrség jelentette a szokatlan halálesetet az ügyészségnek, amely elrendelte a holttest felboncolását, annak megállapítása végett, mi okozta a hirtelen halált.

Öt kiskorú gyermeket hagyott hátra a vonat alá esett csiki vasuti fékező. Csikszereida. Saját tud. Preda György 45 éves csikcsicsói vasuti fékező Sepsibükészd állomásán, amint az egyik tolató mozdony mellett ment, a síkos pályatesten megcsuszott és a vonat alá került. A mozdony mindkét lábát lemetszette. Kórházba szállították, azonban segíteni már nem lehetett rajta, a nagy vérvesztés következtében emhált. Özvegye és öt kiskorú árva gyászolja.

Aradról egyelőre egy vasuti ügyosztályt költöztetnek át Temesvárra. Saját tud. A vasutudvalovőleg annakidején megszerezte a nagypályaudvarral szemközti Terminus szálloda és kávéház épületét s amikor a bérlő szerződése lejárt, azt ki is irtette. A vasut ugyanis maga kívánja az épületet igénybe venni. Már annakidején arról volt szó, hogy a temesvári vasutigazgatóság — most vezérfelügyelőséghez — tartozó valamennyi vasuti szolgálati ágat Temesváron egyesítik, vagyis az Aradon működő vasuti hivatalokat Temesvárra helyezik át. Ehhez azonban az épület nagybőrbányu átalakítása és kiegészítése volna szükséges. Miként most a vasutigazgatóságon értesültünk, a szolgálat érdekében szükségének találták, hogy már most költözzék át néhány hivatal Aradról Temesvárra. Nevezetesen a gazdasági hivatal — a vasuti anyagok számvétele kerül most Temesvárra, úgy hogy a volt szállodalapothiban nyolc vagy tíz irodahelyiséget fognak karba hozni és berendezni s az illető szolgálati ág tisztviselőit Temesvárra helyezik át. Ez rövidesen meg is történik. Ami aztán a nagybőrbányu átalakításokat illeti, a vasutigazgatóságon úgy gondolják, hogy ezeknek költségeiről a vezérigazgatóság az új költségvetésben gondoskodik. Így aztán április 1-e után kerül ezekre is a sor.

* **Miért?** A célezerű összeállítás és azok a különböző cikkek, amelyeket híres orvosok, valamint számos klinikán és kórházban a Togatálal elértek, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangúlag elismerik, hogy a Togatálal utólráhetetlen, közzvényes-, csuzos- és az izületekben és vértagokban fellépő fájdalomkznál.

SCHUTZ ANTAL DOGMATIKA

A katolikus hitgyszagok rendszere. Új, bővített kiadás, két kötetben, Fűzve 900 Lei és portó.

Jegyezzünk bónókat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponta d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állnak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államköölcsön, amely 4 és fél százalék kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyezett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödőrészel s a lejáró szelvényvel bármilyen állami tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülös hető pénzét.



POSTAFIÓK

Aradi szobrászművész nő budapesti sikere. Néhány évvel ezelőtt került Aradról, szülőhelyéről a magyar fővárosba M. Kornis Ilona szobrászművész, aki tanulmányait Budapesten Telcs Edénél, a világhírű magyar szobrásznál és Damján Árpád ugyancsak erdélyi születésű szobrászművésznél tökéletesítette. A művész most Degeföld Katalin grófnő és Kenedi Andor festőművészekkel együtt kiállítást rendezett a budapesti „Műterem” szalonjában és már bemutatkozása alkalmával átütő közönség- és sajtósiker aratott. M. Kornis Ilona egyik legjobban sikerült munkáját a „Krisztus” szobrot herceg Eszterházy Pál vásárolta meg. Kiemelkedő eseménye volt a kiállításnak, hogy azt Anna főhercegnő, József Ferenc királyi herceg felesége is meglátogatta s elismerését fejezte ki a kiállító művészeknek.

A szeszélyes és kiszámíthatatlan nő divat, talán sohasem találta el olyan pompában az időjárást, mint ezidén. Eddig csikorgó télen szalmakalapot, kánikulában meleg filckalapot viseltek a divatos hölgyek s olykor az időjárás és az évszakok rendjét teljesen figyelmen kívül hagyva olyan furcsaságokat produkált a női di-



vat, hogy az egészségesebb kritikai érzéssel rendelkező férfiak méltán megmosolyogták. Ezidén azonban, mintha a hölgyek is megéreztek volna a szigorú és konok tél jöttét: kevés változtatással divatba hozták dédanyáink kedves viseletét a kapucnit, vagy kapujont. Van, akinek illik az arcához s van akinek nem... Mindenesetre kedves viecelet, amely sok női arcot bájossá, széppé varázsol. A legfőbb előnye azonban abban nyilvánul meg, hogy igen praktikus. Amíg a férfiak füle üvegesé fagy ebben a cudar, hóviharos télen, a hölgyek gyapjúprém kapucnik alá rejtik füleiket, a kaján kárörömmel nevetik ki a férfiakat, akik vörösre fázott füllel dideregnek. Az itt közölt fényképen is kapucnit visel ez a bájos, aranyzóke leány. Ennél a kapucni-viseletnél azonban már erősen érvényesül az egyéni fanáátzia. Ez mindenesetre szebb, érdekesebb és eredetibb, mint a tömegáru.

Régi bálókat idéző színes, hangulatos mulatság jegyében zajlott le az NSE jelmezes bálja. A havas téli estén, csengős szánokon érkeztek a jelmezes párok és pezsgő jókedvvel, vidám kacagással telt meg a terem. Színes csoportok hullámoztak eredeti, ötletes jelmezekben s reggelig tartott a mulatság, a tánc. A szebbnél-szebb jelmezt viselő hölgyek közül valóban nehéz volt kiválasztani a legszebbet, a legötletesebbet. Tizenkét óraker, a lemaszkírozás előtt tartották meg a jelmezes versenyt. A legszebb jelmez győztese a szobalány ruhát viselő Mayer Mária lett, míg a legötletesebb jelmez díját a rulett jelmezt viselő Tahy Györgyike nyerte.

A tordai Magyar Népközösség közművelődési szakosztálya tordai kultur előadásainak során legutóbb dr. Kristóf György kolozsvári egyetemi tanár tartott előadást „Az irodalmi tudás műveltségünkben” címmel és Rácz Károly ny. paptanár ismertette a magyar irodalom megújulás korát. Az ismertető irodalmár Anyos Pált, Baróti Szabó Dávidot, gróf Gvadányi Józsefet mutatta be finom humorral átészott kitűnő előadásában. A költők verseit Finta Gyula szavalta. A nagyérdemű közönség lelkes tapsal jutalmazta a nagyértékű tanulságos előadásokat. Az előadások alkalmával a tordai római katolikus vegyeskar Nagy Andor karagany vezényletével karénekeket adott elő.

Egy ügyeskedő tordai sipésmester, névszerint Dráth Sándor remekbekészített házi cipőt küldött ajándékba öfelégének. Az uralkodó a kedves ajándékért kabinetirodája útján mondott köszönetet.

A születés és halálozás időpontja

Dr. Raseri olasz orvosprofesszor, valamint dr. Maini cremonai szülész-orvos vizsgálatokat folytattak arra nézve, hogy miképp oszlik meg a születések és halálozások arányszáma a nap különböző óráiban. Adataik arra vallanak, hogy a legtöbb haláleset a nap második felében, a délutáni órákban történik, míg a születések száma kisebb, mint a haláleseteké s így a föld népessége állandó hullámozásban van. Kutatásaik a következő részletesebb képet nyújtják az emberi élet két végső határpontjáról: a születéseknél ezer esetből az éjféli utáni első órára 51 esik. Ez a szám emelkedik egészen a nap negyedik órájáig, amikor 54 a születések száma. Innen kezdve folyton fogy, úgyhogy a déli órájában már csak 30 eset van, ezután ismét emelkedik lassan, míg éjféli után eléri a legmagasabb számot. Egészen más képet mutat a halálesetek száma: ezer halálesetből a nap első órájában 42, a másodikban 33 — ez a legkisebb szám — fordul elő, aztán váltakozva emelkedik délután 3 óráig, amikor eléri a legmagasabb számot, 54-et. Tehát a legtöbb ember a fenti adatok nyomán délután háromkor hal meg. Éjfélkor reggel 6 óráig növekszik a föld népessége, azután állandó marad reggel hat óráig délig, déltől esti hat óráig fogy. Esti hat óráról ezután megmarad a legmagasabb színvonalán.

Both Károly „já helyre” teszi a pénzt

Csikszereda. Saját tud. Az egész gyermek csupa sapka és földigérő szürke posztózeke. Kezében ostorával minden nagyobb udvariaskodás, illetéktudás nyilvánítása nélkül lép be az irodába. Éppen csak hogy köszöntésformát mormol.

— Aggy Isten!
— Adjon Isten fiam! Mi jóban jársz?
— Fát nem vesznek-e?
— Majd meglátjuk! Hogy hívnak?
— Engem-e? Both Károly vagyok magának szolgálatjára, — kapja le a barátságos szóra báránybőr sapkáját.

— Hány éves vagy és melyik községben laktok?
— Tizenöt éves vagyok és Kisoldháluban lakunk.

— Hát nem jársz iskolába?
— Nem most, mert hideg van s nagy szükség van réám otthon.

— Hogy-hogy?
— Hát az úgy kérem, hogy csak amikor nagy hó esik, tudunk valami pénzt csinálni a tűzifából. Az erdőben már tavasszal megkésztjük a bükk tűzifát és ilyenkor behozzuk a városba és eladjuk. Kell a pénz lábbelire, adóra, „gáz”-ra.

— Most délelőtt 11 óra. Mikor indultatok el hazulról, hogy már itt vagytok a fával?

— Éjjelkor felköltött édesapám, megegettük a lovakat, mink is ettünk s aztán ki az éjszakába, neki a hegynek. Három óra körül már ott is voltunk. Megraktuk a szekert s aztán „eregelni” kezdtünk Szereda felé.

— Aztán nem fáztatok az erdőn?
— Hej, nincs hideg annak sehol, aki dolgozik és szusszal bírja! Aztán ott még ilyen hideg sincs, mint idebent. Itt pedig most nagy meleg van. Ugy látszik, van fájuk elég s engemet fenntart az úr. Adhatna egy „szivar-dohányt” legalább.

— Hogy gondoljak arra, hogy te 15 éves korodban „szivarozol”? Na, itt van, ha az az ára, hogy velem szóbaálltal. De remélem, pálinkát nem iszol még?

— Na gyakran nem, csak egyszer-egyszer, mikor a nagyok közé „bevesznek” s nekem is kijár egy-egy „nyalántás”, ami bizony, különösen, ha édes, jól esik.

— Látod, akartam neked most tíz lelt adni, hogy legyen egy kis zsebpénzed, de most már nem merek, mert pálinkát veszel, vagy „szivarot”. Abban pedig segítségemre nem leszek, jobb szeretném, ha a pénzt meggyűjtenéd.

— Azért ideadhatja, ha már nekem szánta, én pedig — itt a kezem — megígérem, hogy a pénzt jó helyre teszem, akár személyesen is megtapasztalhatja az úr.

— Na, itt van a tíz lelt Innen az ablakból négtárgy, hogy mit csinálsz vele. Ha ígéretedet megszeged, most már tudom a nevedet, írok a plébános úrnak, hogy szőszegő voltál, büntessen meg. Na, nekem is itt a kezem még egyszer, megmelegedtetél, „szivarot” kaptál, pénz csörög a zsebedben, mi kell még egy ilyen kis székely megyebeli atyjacskáknak, csiki embertől? Fa most nem kell, de mindig bejöhetsz hozzám melegedni.

— Hát a „szüvesség” s a jó szó többet ért. A jó Isten áldja meg, — rázta meg öregesen a kezemet Both Károly, aki 15 éves korában már tudja a székely nyomorúságot, nehéz életet.

Az ablakon át látom, hogy egy teljesen naszontöltötű, csak óriásibb zuzmarás székelyhez szalad, amennyire a zekéje engedi és mesélni kezd. Majd elkezdnek nevetni s felém tekintgetnek. Látom aztán, hogy a tisztes az öreg Both tenyerébe vándorol. Ránt egyet a bajuszán, kitzasztja szeméből a sapkát és ravaszul hunyorít a fia felé. A fiú odáll a lovák mellé és várja a revőt.

Édesapja pedig szép lassan megindul a közeli kocsmá felé.

Elvégre ő nem parolázott velem arra, hogy a tíz lelt megtakarítja és nem vesz rajta „szivarot” meg pálinkát.

Albert István.

Borzalmas repülőtámadás Turku finn város ellen

Az orosz repülők 550 robbandó és 75 gyújtó bombát dobtak a városra. Nyolcszáz ház rombolódott össze

Párizsból jelentik: A Havas jelentése szerint szombaton tizenegy szovjet repülőgép 550 robbandó és 75 gyújtó bombát dobott Turku városára. A bombák következtében 11 helyen támadt tűz és 800 ház vált lakhatatlanná. A lakosság rémülten bolyongott az utcákon a 27 fokos hidegben. Sok bomba érte a szülészeti kórházat, átütötte az emeleket és egészen az óvóhelyig hatolt. Az itt meghúzódtott anyákat és gyermekeket csak nagy ügyvel-bajjal sikerült kimenteni a romok alól. A város tüzoltósága éjjel-nappal dolgozik, hogy a tüzek továbbterjedését megakadályozza. A rendkívül nagy hidegben a tüzoltók ruháját vastag jég-réteg borítja.

A Havas megállapítja, hogy a szombati bombatámadás a legborzalmasabb volt a várost ért minden eddigi támadás között. A támadó repülőgépek közül csak egyet sikerült lelőni. A háboru kezdete óta Turkura 1200 bombát dobtak, harminc alkalommal. A lakosság teljesen megváltoztatta életrendjét. Éjjel dolgozik,

nappal pedig az óvóhelyeken pihen. Mindezek ellenére mintegy 60 ezer ember maradt a városban.

Finu hadijelentés szerint többszáz orosz repülőgép bombázta a finn városokat.

Helsinkiből jelentik: A vasárnapi finn hivatalos jelentés szerint a karéliei földszoroson a szokottnál nagyobb volt a tevékenység. Szombaton délután az ellenség a Tajpale folyó két partján támadást kezdeményezett. A finnek mindkét támadást visszaverték. A Ladoga-tótól északra a finnek megvetették állásaikat és több szovjet támaszpontot hódítottak el. Szombaton többszáz orosz repülőgép bombázta a finn városokat. Eddigi hírek szerint a halottak száma kettő, a sebesülteké 22. A repülőgépek az észtországi szovjet támaszpontokról indultak ki. A finn repülők is bombázták a szovjet légi támaszpontokat. Egy szovjet léggémbőt és 11 repülőgépet lelőttek.

Családi jellegű összejövetelt is be kell jelenteni a rendőrségen

Hadbíróság elé állítják azokat, akik lakásukban vagy irodáikban megengedik az engedély nélküli összejövetelleket vagy gyűlések tartását

Dr. Clonja Eugen rendőrkezes tegnap a következő rendeletet adta ki:

A rendőrség vezérigazgatósága köztudomására hozza minden ingatlanulajdonosnak és főbérletnek, aki szobát, vagy ágyat ad ki idegennek, vagy akár hozzátartozók számára, pénzért vagy bármilyen más cím alatt, hogy köteles arról huszonnégy órán belül jelentést tenni a rendőrségnek a bejelentő hivatalnál.

Dr. Clonja Eugen rendőrkezes ugyanakkor a következőket közli:

Tudomásomra jutott, hogy akadnak olyan egyének, akik házukban, lakásukban, vagy irodájukban engedélyt adnak tiltott összejövetellek, gyűlések tartására. Ezek az összejövetellek és gyűlések olyan kérdésekről tárgyalnak, amelyek alkalmasak arra, hogy az állambiztonságot és a közrendet veszélyeztessék. Ezeket a tiltott összejövetellek újja akarnak szervezni bizonyos felosztott szervezeteket, amelyeknek felosztása azért vált szükségessé, mert veszélyesek voltak a közrendre.

Felhívást intézek az összes háztulajdonosokhoz, főbérletkhoz és albérletkhoz és egyben felelőssé teszem őket, úgy a nyilvános helyiségekben, mint pedig a magánjellegű helyiségekben, mint például: klub, sportotthon, továbbá üzemi irodákban, orvosi rendelőkben, ügyvédi irodákban, vagy más helyiségekben megtartott gyűléseikért.

Ha e figyelmeztetés ellenére is akadnak olyanok, akik ilyen tiltott összejövetelleket és gyűléseket engedélyeznek magánházaiban, magánlakásukban, vagy a fentemlített bármilyen nyilvános helyiségben, — függetlenül attól, hogy hány egyén vett azon részt, — letartóztatják úgy azokat, akik az összejövetel számára helyiséget adtak, mint pedig a résztvevőket és a hadbírósnak adják át őket.

Minden ilyen összejövetelhez, függetlenül attól, hogy azon hányan vesznek részt, a

térparancsnokság külön engedélyre szükséges, amelyet a rendőrségen keresztül kell kérni.

Bármilyen látványossági összejövetelt, estélyt, esküvőt, eljegyzést, tehát családi jellegű összejövetelleket is, be kell jelenteni a rendőrségen. Be kell például jelenteni olyan társas összejövetelt is, ahol családtagok adnak találkozót egymásnak, hogy az estét különböző szórakozásokkal együtt töltsék el.

Dr. Clonja Eugen rendőrkezes közli, hogy ugyanez a felelősség terheli az összes ipari és kereskedelmi vállalatok vezetőit, akik megengedik, hogy üzemeikben, irodáikban és a munkahelyen engedély nélküli gyűléseket tartanak.

Azok ellen, akik a fenti rendelkezéseknek nem tesznek eleget, a törvény szigorával járnak el és a vétkesek, mint fentebb említettük, katonai bíróság elé kerülnek.

Január hó végéig minden adózó adja be adóvallomását

A Nagyváradj Házulajdonosok Szövetsége képviselőjében Szilaghi-Corbu Joan felügyelő és dr. Lengyel Zsigmond ügyvezető elnök fölkeresték dr. Ciolaca Emil pénzügyigazgatót és tőle előszörban az adókövetési vallomások beadása kérdésében kértek felvilágosítást.

Dr. Ciolaca Emil közölte a küldöttség tagjaival, hogy az adóvallomások tárgyában semmi utasítás sem érkezett, azonban az érvényben lévő törvény utasításainak értelmében az adóvallomásokat január hó végéig be kell nyújtani, ezért minden adózó január végéig okvetlen adja be adóvallomását. A küldöttség ezután a háztulajdonosok által jegyzendő hadseregfelszerelési bonok ügyében tárgyalt. A pénzügyigazgató a szövetség képviselőit meghívta annak a bizottságnak az ülésére, amely a kérdésben határozni fog.

KÖZGAZDASÁG

A mű-gyapjú

Ismeretesek Olaszország erőfeszítései az önelátás teljes kiépítése irányában, amivel az ország közgazdaságát a külföldi behozataltól, elsősorban az angol érdekkörökbe tartozó importtól függetleníteni törekednek. A gyapjú behozatal kérdése különösen érzékeny pontja az olasz külkereskedelmnek. Olaszország 10 millió juh fölött rendelkezik. Juhonként 1,5 kg. évi gyapjú termést számítva, a belföldi termelés az össz-szükségletnek csak 18 százalékát képes fedezni. 1934-ben a külföldi származású gyapjú behozatal 672.000 bálát tett ki, 500 millió lira értékben.

A hazai gyapjú termelés érdekében először a junyál-állományt fokozták, de ez nem sikerült kellő mértékben. Olaszország 100 lakosra 25 juh esik, míg ugyanakkor Argentínában 410, Új Zélandban 1776 az arány. Különböző gyarmati területeket tanulmányoztak és juhtenyésztés szempontjából az ausztráliai éghajlattal egyeztek, de számbajelölhető termésközelítést elérni nem sikerült.

1935-ben Feretti olasz mérnök olyan eljárást dolgozott ki és szabadalmazott, amelynek segítségével a tehéntej caseinjéből gyapjú állítható elő. Az új textil-alapanyagot „lanital”-nak nevezték el. Gyártása nem körülményes, fél annyiba kerül, mint a természetes gyapjúé, hozadéka ellenben háromszor nagyobb. Tulajdonságok, amelyek megengedik, hogy versenyképessé váljon az eredeti anyaggal szemben, amelynek árai Angliáig irányultak.

Nem Feretti volt az első, akinek sikerült caseinből műgyapjút előállítani. Már 1664-ben találunk említést erről német és francia tudósok munkáiban, akik közül is az akkor alkalmazott gyártási menetet. Az előállított anyag azonban a használatban nem vált be és így csakhamar feledésbe merült. Feretti azonban elméleti megfontolás alapján jutott el a kellő gyártási eljárásához, hogy a casein vegyi összetétele csaknem azonos a gyapjúéval. A casein a foszforproteidok csoportjába tartozik, amely fehérjeféleség nagy molekulája még nem ismeretes részleteiben, de közel áll a tojás fehérjéhez: albuminoid. A következő vegyületek alkotják: szén 53 százalék, foszfor 0,85, hidrogén 7 százalék, nitrogén 15,7, oxigén 22 százalék, kén 0,8 százalék. Mint sklero-proteida a casein chemiai rokonságban áll a keratinnal, amely nagyszámú szénatomot vesz részt a gyapjú alkotó elemei között. Különbség van a két anyag között azonban abban, hogy a caseinben sok a sav tartalom, míg az állati gyapjúban több a lúgos elem. Innen magyarázható a gyapjúnak vonzódása a savanyu festékek irányában és a lanital azon tulajdonsága, hogy lúgos vegyhatásu festékekkel festődik. Nem lehetetlen azonban, hogy idővel sikerülni fog a caseinben az aminosavak viszonyát megállapítani, s ugyanakkor a molekuláris szerkezetét a gyapjúéhoz közelíteni és ez által a gyapjú és a lanital közötti hasonlóságot még jobban fokozni.

Ha a casein és a keratin molekuláris szerkezete előtünk majd ismertté válik, ezen anyagokat mesterségesen is előállíthatjuk. Ma még azonban rá vagyunk utalva az állattenyésztésre, amely nekünk a caseint a tehéntejben szolgáltatja.

A lanital gyártását a teljes-tej centrifugálása vezeti be, amellyel a tej zsírt csaknem tökéletesen eltávolítják. A maradék sovány tejhez ecetsavat adunk, mire a casein turósan kicsapódik. Ezt az eljárást már régóta ismerik, mert ezáltal nyerik az u. n. nyers-caseint, amelynek ipari feldolgozása igen érzékeny. Caseint használnak ragasztó készítésére, papírgyártásra, stb. Caseinből gyártják az éghetetlen celluloidot is: a galalith-et. Nem minden casein alkalmas műgyapjúgyártásra, csak a kellő savtartalommal bíró anyag felel meg e célra.

A nyers caseint vízben áztatják, zsírtartalmától a egyéb idegen alkatrészeiktől megtisztítják és teljesen egyöntetű anyaggá dolgozzák fel, amelyet az öntözökanna rózeájához hasonló edényfejen sajtolnak át nagy nyomással. A rózea előtét lemezén több száz igen finom nyílás van, amelynek az átmérője nem haladja meg a 0,3 mm-t. Az innen igen finom sugárban kikerülő anyag egy, a feltaláló szabadalmát képező öseztélelű fűrdebe folyik, amelynek sav és formaldehyd tartalma a puhánfolyó casein-fonlakat rögzítő megvastasztja, ezáltal az összeragadást a szomszédoszállal megakadályozza és keményítő és ellenállóvá alakítja. Ekkor már alkalmas festésre és mosásra, hideg és forró vízben egyaránt. A szokásos szárítási eljárások után, mint a gyapjú szállakat sodorják és szövik.

A lanital már megközelítően fehérszínű, ke-

lemes selymes és puha tapintású. A szálak hosszúsága 35—50 centiméter, a gyapjúé 30—40 cm. A vastagsága 0,035 mm. a gyapjúé 0,016—0,030 mm. Felülete rugalmas, könnyen fonható és rossz hővezető. A szövetanyag készítése előtt nincsen szükség a gyapjufonal ismert drága és körülményes tisztítási eljárásokra. Vízbe helyezve a lanital nem változik, lúgokkal és savakkal szemben egyformán ellenálló. A megtekintésnél a

lanital szálai a gyapjúéhoz hasonlítva megtévesztően egyformák. A tapasztalat azt mutatja, hogy a lanitalból szőtt szövetek hőtartóbbak a természetes gyapjúnál, amit azzal magyaráznak, hogy a műgyapjú kéntartalma (0,70 százalék) elenyészően csekély az állati gyapjúéhoz (3,66 százalék) képest.

A mezőgazdaság számára is új lehetőségek nyíltak meg az új iparnyersanyag előállítására. 10 liter tejből 4 vaját és 3 kilogramm caseint nyernek. Az utóbbiból 12 méter posztóképzés készül. A műgyapjú gyártása tehát megjavítja a vaj keresletét és minőségét.

A lanitalt Olaszországban a Viscosa gyár gyártja, 12.000 tonnát évente. Németországban ugyancsak Feretti eljárása szerint 10.000 tonnát. Hasonló üzemek létesülnek Svájcban és Franciaországban is. A honi gyapjú termelés érdekeit az által védik meg, hogy a vegyszálú posztókéméhez a lanitalt 50—80 százalék arányban vegyítik.

Megszigorították a szacharin-forgalmat

Kilónként 3000 leies fogyasztási illeték. — A gyógyszertárak a teljes évi szükségletet egyszerre tartoznak fedezni

A pénzügyminisztérium fogyasztási illetékgazgatósága újra szabályozta a szacharin behozatalának, felhasználásának és forgalombahozásának jogosultságát. A szacharinbehozatalnál kilónként 3000 lei fogyasztási illetéket kell fizetni. A behozatal, raktárontartása, felhasználás és forgalombahozásának csak kivételes esetekre és kizárólag a pénzügyminisztérium fogyasztási illetékgazgatóságának az előzetes jóváhagyása után van megengedve. A szacharinra vonatkozó rendeltörvény értelmében úgy por, mint kristály és préselt tabletta alakjában és bármilyen elnevezés alatt is kizárólag csak a cukor, illetve a glukoze kémiai tisztaságát tartalmazó anyag kerülhet forgalomba.

Használata csak a gyógyszeripar részére van megengedve az egészségügyi minisztérium gyógyszerkémiai intézetének a véleményezése alapján és mint bizonyos kémiai iparok nyersanyaga ugyancsak az említett intézet véleményezése alapján. Ezeknek az intézményeknek szacharinnal való ellátása és a gyógyszertárak ellátása történhetik közvetlen behozatal útján, vagy pedig a minisztérium részéről erre jogosított cégek útján. Ezek a cégek a fogyasztási illetékek igazgatóságától esetenként kapott felhatalmazás alapján szállítják az engedélyiratban megjelölt mennyiséget. Az állam egészségügyi intézményei korlátolatlan mennyiségben kaphatnak szacharin-féleket, a nyilvános gyógyszertárak évi 500 gramm kaphatnak engedélyt az egész engedélyezett mennyiséget egyszerre kötelesek átvenni.

Ha a szükségesnek vélt mennyiség évközben kifogy a náluk, újabb mennyiséget igényelhetnek, ha orvosi rendelvényekkel igazolják, hogy a készletet betegek részére kiszolgáltatták. Betegek részére csak orvosi rendelvényre és annak visszatartása mellett szabad kiszolgáltatni a szacharint, de

legfeljebb 5 grammot egyszerre.

A törvényes rendelkezések megszegését 2000—100.000 lei pénzbüntetéssel büntetik, ami elzárásra változtatható át, ha az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt nem történik meg a befizetés. Emellett elveszítik a gyártási jogot azok, akik szacharint használnak likőr szirup, gyümölcslevek édesítésére és 6 hónaptól 5 évig terjedő időre bezárhatók azok üzletei, akik ilyen készítményeket árúsítanak. Visszaesőkre a pénzbüntetés maximumát kell kiróni és emellett 6 hónaptól 5 évig terjedő elzárás büntetését, továbbá gyógyszerészeknél a gyógytárvezetés jogának elvonását, másoknál az üzlet bezárását, ha kémiai és gyógyszeriparok tulajdonosai, vagy vezetői követnek el kihágást.

Minimális díjszabást léptet életbe a CFR tehergépkocsi-szolgálat az alkalmilag igénybevett teherautók felhasználására

Bucurestiből jelentik: Az államvasút vezérigazgatósága elhatározta, hogy január 15-től kezdődőleg három hónapi időtartamra a következő minimális díjszabást lépteti életbe az alkalmilag igénybevett CFR tehergépkocsik rendelkezésére bocsátásánál, akár magánosoknak, akár vasúti szolgálat számára szükségesek:

Tehergépkocsi vezetővel, kísérővel, főtü anyaggal és a közlekedési minisztérium részsedésének fedezésével: 2,5 tonna 17 lei kilométerenként, minimum 1500 lei, három tonna 19,50 lei, minimum 1800 lei, négy tonna 21,50 lei, minimum 2200 lei, 4,5 tonna 25 lei, minimum 2500 lei.

Tehergépkocsi vezetővel, kísérővel és üzemanyaggal: 2,5 tonna 16 lei, minimum 1300 lei, 3 tonna 18 lei, minimum 1600 lei, 4 tonna 20 lei, minimum 1900 lei, 4,5 tonna 21 lei, minimum 2100 lei.

Tehergépkocsi vezetővel, üzemanyag és kísérő nélkül: 2,5 tonna 15 lei, minimum 1200 lei, 3 tonna 17 lei, minimum 1500 lei, 4 tonna 19 lei, minimum 1800 lei, 4,5 tonna 20 lei, minimum 2000 lei.

Tehergépkocsi vezetővel, üzemanyag és kísérő nélkül: 2,5 tonna 13 lei, minimum 1000 lei, 3 tonna 14,50 lei, minimum 1250 lei, 4 tonna 18 lei, minimum 1700 lei, 4,5 tonna 19 lei, minimum 1850 lei.

Apróhirdetések

Adás-vétel

számlánként 3 lei

Veszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbet ékszerárúház, Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Veszek

magas áron arany, ezüst, briliáns ékezeteket Haslinger ékszerész, Nagyvárad, Bd. Regele Ferdinand No. 8.

Lakás

számlánként 3 lei

Kiadó

butorozott szoba, fürdőszobával. Nagyvárad, Str. Sztarovezky 3.

Újonnan épült abszolút modern lakások:

emeleti és földszinti 3 szobás, egyezoba-hallos, liggiával; egyezoba előszobás valamennyi teljes komforttal, továbbá egy autoterrain egyezobás lakás májusra, két tágas raktárhelyiség azonnalra kiadók. Lutheránus Egyházközség. — Nagyvárad, Tache Jonescu-u. 28.

Kiadó

február 1-re 3 szobás, utcai földszintes modern lakás. Nagyvárad, Str. Dorobantilor 22. Telefon 31-72.

PUHA ÖLMÖT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.